Cutezătorii

REVISTĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

38
(52)
JOI, 19 SEPT. 1968, ANUL II

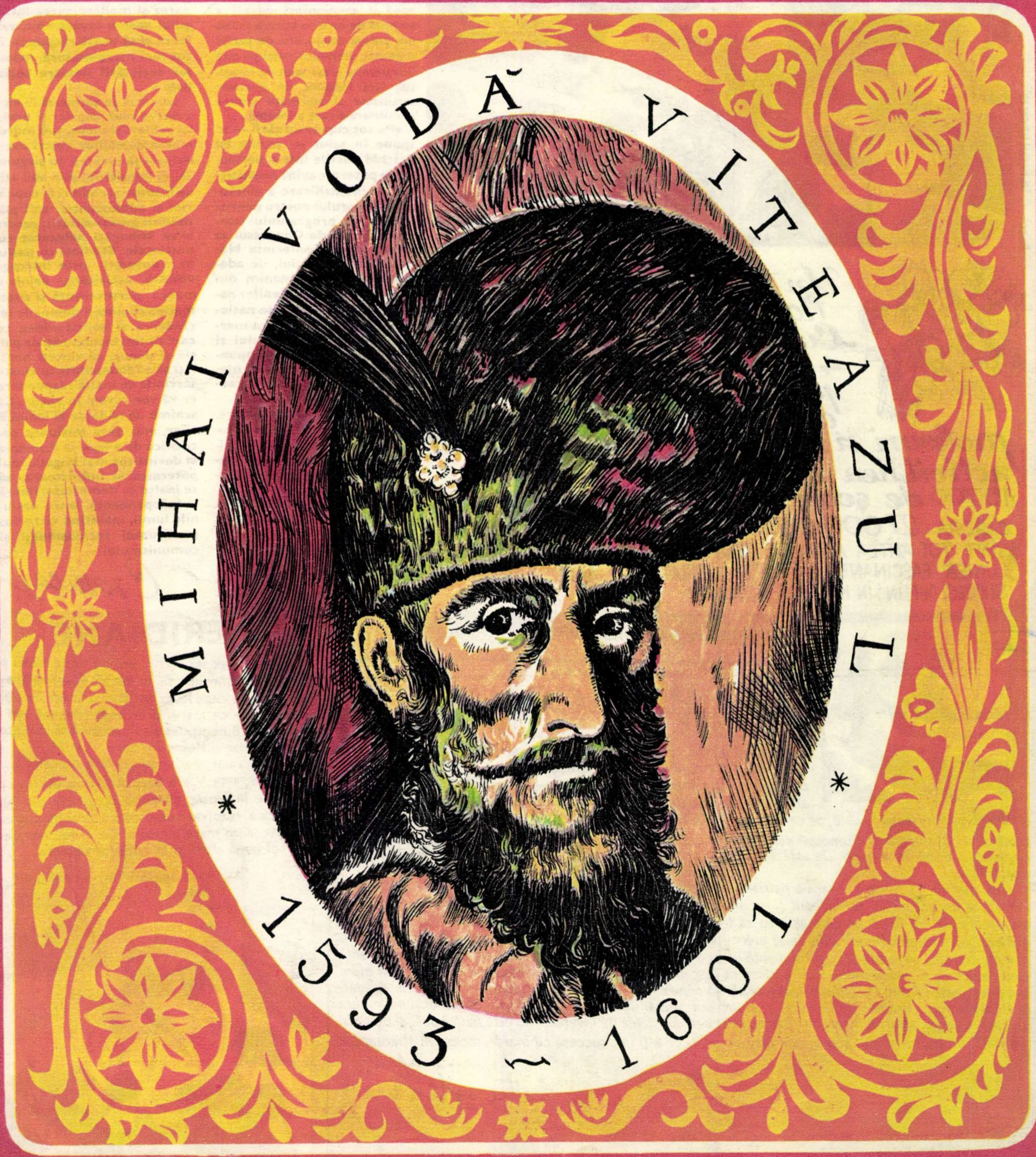
MIHAI VODĂ VITEAZUL
* 1593 – 1601 *

Coperta de
TEODOR BOGOI

ECRAN

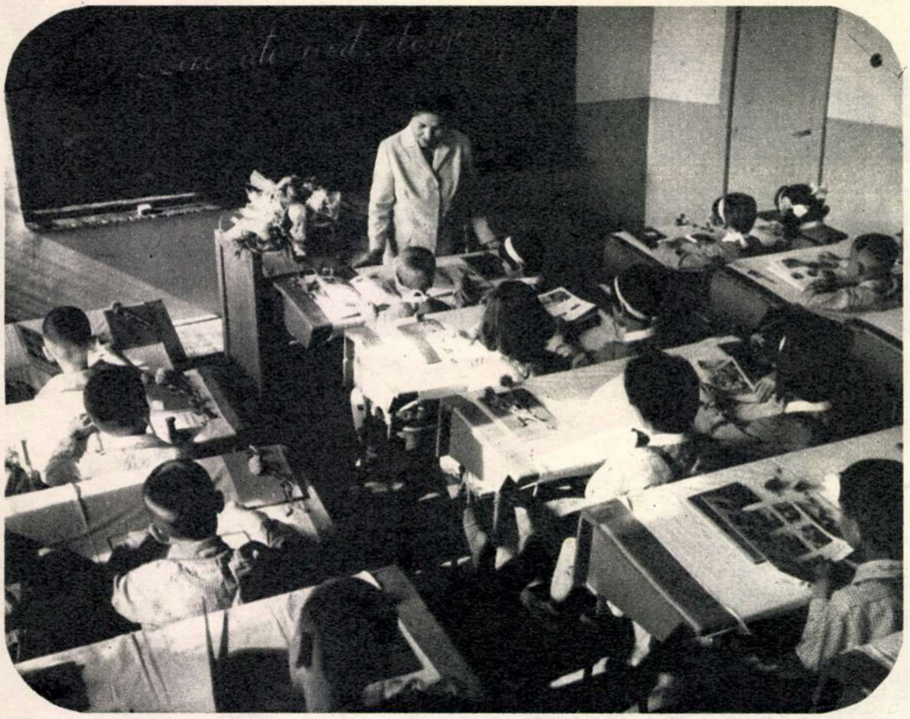

Foto: I. ANDREESCU

ELOGIU ȘCOLII ROMÂNEȘTI

Cu prilejul deschiderii noului an școlar, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România au adresat cadrelor didactice și elevilor un călduros salut.

Primit de către învățători, profesori și milioanele de elevi ca o nouă și emoționantă dovadă a atenției de care se bucură școala din partea conducerii de partid și de stat, vibrantul mesaj pe care îl transmite acest salut va constitui, fără îndoială, un puternic catalizator al activității școlare multilaterale care a început.

«Pe tot cuprinsul țării — se spune în salut — școlile își deschid porțile într-o perioadă de puternic avînt constructiv, de intensificare a eforturilor poporului nostru pentru înfăptuirea programului istoric elaborat de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a partidului, de adeziune și sprijin unanim din partea tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, față de politica marxist-leninistă a partidului și statului, politică ce corespunde pe deplin intereselor majore ale națiunii noastre, cauzei socialismului și păcii».

Este omagiată, în continuare, tradiția progresistă a școlii românești, consecvența și hotărîrea cu care aceasta a militat necontenit pentru libertate, dreptate, demnitate.

Într-un vast și realist tablou este înfățișată școala de azi, făurită în anii socialismului: **«Cu acest an școlar se deschide o nouă etapă în istoria învățămîntului românesc, determinată de înfăptuirea prevederilor înscrise în Directivele Comitetului Central al Partidului și în Legea învățămîntului, documente programatice de mare însemnătate, care stabilesc direcțiile de dezvoltare ale școlii de toate gradele pentru o perspectivă îndelungată, căile pentru perfecționarea și modernizarea întregului nostru învățămînt, astfel ca el să poată răspunde, în tot mai mare măsură, nevoilor societății noastre socialiste.»**

Salutul vi se adresează în mod direct și vouă, copiilor și tinerilor: **«Elevi și eleve, sub îndrumarea dascălilor voștri aveți datoria să învățați cu sîrguință, să folosiți din plin anii atît de frumoși și rodnici ai copilăriei și adolescenței, anii plămădirii personalității, pentru a vă îmbogăți neîncetat cunoștințele. Studiați cu pasiune, dovediți prin întreaga voastră activitate, printr-o muncă perseverentă și sistematică că sînteți demni de încrederea și solicitudinea cu care sînteți înconjurați de partid și popor, că sînteți hotărîți să vă îndepliniți cu cinste sarcinile de înaltă răspundere ce vă vor reveni în viitor. Ca schimb de nădejde al înaintașilor, veți avea misiunea patriotică de a face ca România să devină tot mai bogată, mai puternică și înfloritoare, să se înalțe cu demnitate, liberă și independentă, între națiunile lumii, înaintînd victorios pe drumul socialismului și comunismului.»**

Cronicar

Un tradițional buchet de
flori din partea revistei
„Cutezătorii" pentru cei
4 MILIOANE ȘI JUMĂTATE DE ELEVI și
pentru cei aproape 200.000
de educatori, înbățători,
profesori si maiștri, care și-au început
activitatea zilele acestea în cele
15.700 de școli ale patriei, PE BĂNCILE
CĂRORA 27.000.000 DE MANUALE PRIMITE GRATUIT,
SÎNT TOT ATÎTEA ARIPI ALE ZBORULUI LOR CUTEZĂTOR ÎN
LUMEA FASCINANTĂ A ȘTIINȚEI, LITERATURII ȘI ARTEI. TUTUROR-
SUCCES DEPLIN ÎN NOUL AN ȘCOLAR !

O scrisoare pe săptămînă

ÎNCEPUT CONTINUU

Ne-am gîndit, dragă cutezătorule, ca de azi înainte să-ți scriem în fiecare săptămînă cîte o scrisoare în care să punem un gînd. Și-am zis așa: nici scrisoarea să nu fie mai mare decît gîndul și nici gîndul să nu fie mai mic decît scrisoarea. Știm. Într-o privință, tot un fel de scrisoare este întreaga revistă, pe care de un an de zile încoace, ți-o scriem cu aceeași emoție în fiecare săptămînă. O sinceră și frumoasă scrisoare de dragoste. Cincizeci și două de săptămîni într-un an, cincizeci și două de scrisori. De astăzi însă vom avea o scrisoare a noastră, în colțul nostru, în revista noastră.

De curînd, în satele și orașele patriei au început școlile. Au început școlile, dar nu și învățătura. Pentru că învățătura nu are început și nu are sfîrșit. Privind poza din colțul de sus al scrisorii noastre, mi-am amintit un lucru pe care aș vrea să ți-l împărtășesc și ție cu prilejul acestui început. În viață, oamenii pot avea profesiuni diferite și preocupări diferite. Dar totdeauna adevărații oameni vor avea o calitate comună ce le aduce în permanență un spor de noblețe și bucurie: calitatea de a fi în permanență elevi, adică de a învăța mereu. Iar învățătura înseamnă cunoaștere și cunoașterea este cea mai mare bucurie creată de om. De altfel o veche zicală românească și spune: «Omul învață cît trăiește». Așadar, la 15 septembrie, dragă cutezătorule, tu ai început numai un nou an școlar, care se va termina în vara viitoare, ca apoi, altul să înceapă la toamna viitoare. Calitatea de învățăcel ne este dată nouă, și ție deci, pe viață. Începutul anului școlar este încă un prilej de a-ți ura succese cît mai frumoase în străduințele tale.

Petre Ghelmez

MERIDIANE

- La Londra există un muzeu, de unde elevii pot împrumuta animale vii. În loc să observe animalele împăiate expuse, ei pot studia acasă, de pildă, un porcușor de mare, o broască țestoasă sau un șoricel alb. Bineînțeles elevii trebuie să garanteze înapoierea animalelor în stare «bună».
- Cel mai tînăr matematician din Iugoslavia, pe anul 1968, este Vjera Scepanovici, eleva în clasa a VIII de la Școala «Branko Bozovici» din Titograd. Ea a rezolvat toate cele 12 probleme, care s-au dat la un mare concurs. De altfel Vjera este cea mai bună elevă și la celelalte obiecte.

Oră de clasă într-o școală din India.

TRĂIASCĂ PARTIDUL COMUNIST ROMAN

România

de VICTOR TULBURE

Pe-al steagurilor luminos contur
În care stema inimii e vie,
Cu purpură, cu aur şi azur
Ţi-e scrisă libertatea, Românie!

Comori şi oseminte-n glie-aduni
Şi orice ram ţi-e azi o alăută,
Cînd, întrupîndu-şi visul din străbuni.
Cu libertatea omul se sărută.

Cresc minunate flori pe mîndru-ţi plai.
Cu ele îţi împodobeşti cetatea.
Dar cea mai mîndră floare care-o ai.
Şi cea mai scumpă, este libertatea!

Menirea ta-i să biruieşti la greu!
Sub nimbul libertăţii te avîntă
Şi vor trăi sub steagul tău mereu
Carpaţii sfinţi şi Dunărea ta sfîntă.

Partidului Comunist Român

de CORNELIU ŞERBAN

Eşti braţul dîrz de muncitor şi eşti
ogorul neoprit între hotare,
în inima mulţimilor trăieşti
şi-n noi, în fiecare.

Eşti steagul roş şi sîngele din el,
tot visul şi tot dorul de inalt
zvîcnit suiş spre ţel,
întîiul pas în marele asalt.

Eşti tinereţea împlinirii certe,
entuziasm ţîşnind incandescent,
şi adevărul strîns între coperte,
eşti viitoru-n pagini de prezent.

Eşti vulturul rotindu-se semeţ,
eşti pîinea şi tăişul viu de spadă,
eşti bucuria noastră fără preţ,
nădejdea noastră fără de tăgadă.

Eşti discul meu de aur şi de foc
suit în zări şi fără-a mai apune,
eşti nemaiîntîlnitul meu noroc,
eşti cintecul ce nu se poate spune.

Eşti inima şi cerul fără pată,
în toate eşti, neîntrerupt fluid,
eşti ce-i măreţ şi simplu totodată...
Părinte drag, nebiruit partid,

BERE PE ADRESA NOASTRĂ
CUTEZĂTORII
'68

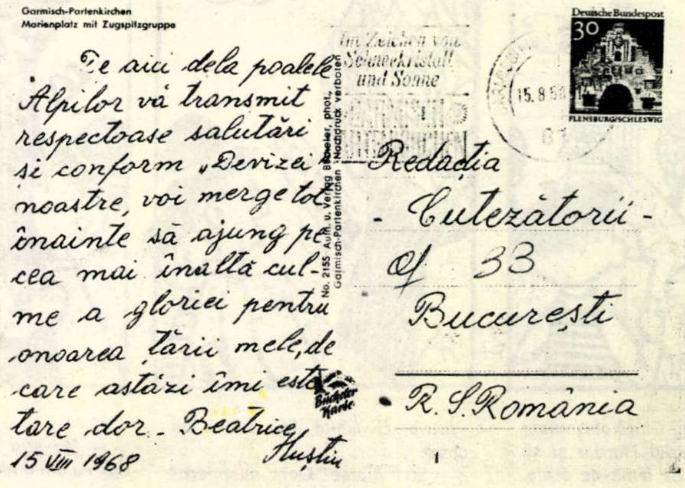
Garmisch-Partenkirchen
Marienplatz mit Zugspitzgruppe

De aici dela poalele
Alpilor vă transmit
respectoase salutări
şi conform „Devizei"
noastre, voi merge tot
înainte să ajung pe
cea mai înaltă cul-
me a gloriei pentru
onoarea ţării mele, de
care astăzi îmi este
tare dor. – Beatrice
15 VIII 1968
Huştin

No. 2155 Aufn. u. Verlag Beheler, phot. Garmisch-Partenkirchen Nachdruck verboten

Im Zeichen von
Schneekristall
und Sonne

15.8.68

Deutsche Bundespost
30
FLENSBURG/SCHLESWIG

Redacţia
- Cutezătorii -
Of 33
Bucureşti
R.S.România

Cutezători

PE CĂRĂRI ADÎNCI ȘI ZVON DE APE...

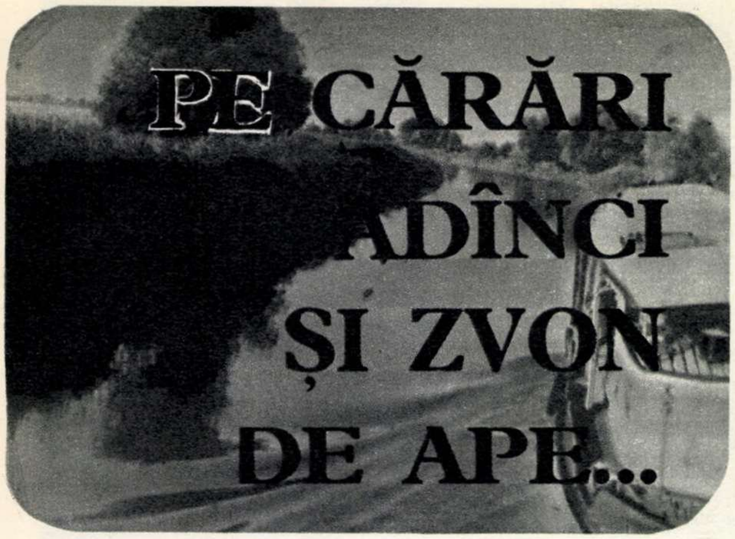

...am pornit în Delta Dunării.

I Un vînt ușor legăna apele, trestiile. Păsărelele cîntau fiecare o dată cu fîșiitul trestiilor părînd a fi un cor al naturii.

II Un pescăruș se învîrtea croncănind deasupra Dunării apoi se lăsa pînă aproape de așezarea unor turiști și se ridica din nou spre cer.

III Lîngă mal, pescarul, un om cărunt, ne privi cu ochi blînzi. Zîmbi blînd și se apucă iar de cioplit o vîslă nouă.

IV Sălciile de pe malul Dunării păreau niște bătrîni aplecați cu mîinile pînă aproape de apă. Se clătinau, parcă ne făceau semne...

Tîrziu, cînd soarele aproape apunea, legănarea ușoară a vasului ne ducea spre port.

Bun rămas, am șoptit eu în gînd. Ne vom revedea...

Foto: PLÎNGĂU MIRCEA, cl. a VII-a, Școala generală nr. 4, Pitești

Text: SCIOTNIC FEODOR, cl. a VII-a, Școala generală nr. 1, Tulcea

Din jurnalul vacanței

LA MUNTE

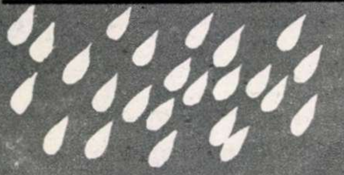

Primele zile

În primele zile de tabără ploua cu lacrimile celor care s-au despărțit de munți ca să venim noi...

Somnul

La munte te culci în puful norilor și te acoperi cu o plapumă de ceață.

TALANGA...
TALANGA..

Sunete de clopot

Într-o primăvară am pus un pomișor. Eram foarte bucuros că i-au dat frunzulițele, cînd o capră m-a anunțat cu sunetele de clopot să fiu trist: pomișorul nu mai avea frunze.

CIPU MIHAI, cl. a VII-a com. Margina, jud. Timiș

LA MARE

Pescărușul

Zbor de căutări deasupra unei neliniști fremătînde. Caută necontenit o taină, o taină pe care apoi, cînd a găsit-o, o țipă lumii întregi: taina destinului său călător.

Vaporul

Fum subțire de amintiri plutind pe o linie ca de plumb întinsă undeva. O linie ce se cheamă straniu: «Orizont». Orizont de gînduri și depărtări.

Și vaporul se topește calm ca o zi de august, plutind în drumul lui să înconjoare cerul.

E oare vaporul doar gîndul nostru ce fumegă amintiri într-o noapte tîrzie de septembrie? Sau doar linia ce plutește încet între cer și neliniștea cu valuri dintre diguri?

Salvamarul

O barcă, un om, o carte, un nume...

Un nume care ar vrea să vorbească și nu spune nimic. De ce? Pentru că barca nu plutește, pentru că omul nu se îneacă și pentru că romanul cu pirați pe care-l citește marinarul încă nu s-a terminat.

Și barca face plajă pe nisipul încins și omul înoată în salturi de «delfin» atacînd digul și marinarul face lectură la umbra unui palmier de carton.

«Salvamar» un cuvînt care ar vrea să vorbească, dar nu spune nimic. De ce nu trece nimeni geamandurile?

DRĂCEA LILIANA, cl. a VIII-a Șc. generală 123, București

Întîmplările noastre

MULȚUMIM ELEVILOR CRISTEA DORU — ROMAN, ROSENTZWEIG SORIN — IAȘI, NICOLAESCU RADU — PITEȘTI, DĂNĂILĂ NELU — BRĂILA ȘI ALTORA CARE AU RĂSPUNS REDACȚIEI, TRIMIȚÎNDU-NE POVESTIRI VESELE DIN VACANȚĂ. ACUM A ÎNCEPUT ȘCOALA! VOIOȘIA VA RĂMÎNE ÎN CONTINUARE PRIETENUL VOSTRU DRAG. TOCMAI DE ACEEA RĂMÎNEM ȘI NOI ÎN AȘTEPTAREA ALTOR GLUME, ALTOR ÎNTÎMPLĂRI HAZLII.

MIEREA DU

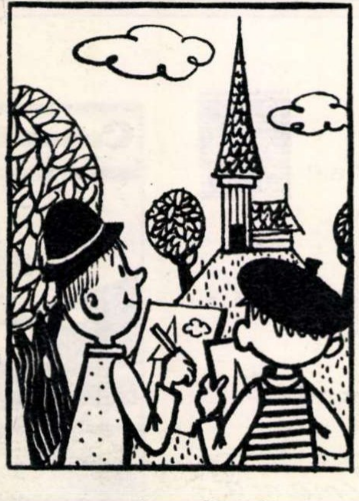

Eu și prietenul meu Ghiță obișnuiam să ne urcăm pe Dealul Florilor și să desenăm bisericuța de lemn de acolo.

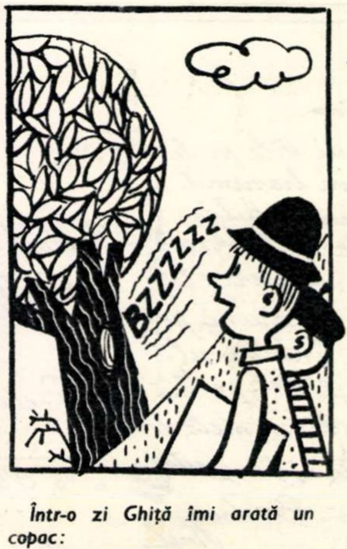

Într-o zi Ghiță îmi arată un copac:

— Stt! Albine! Oare au miere?

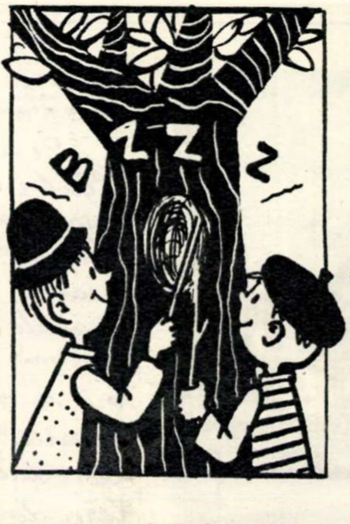

— Nu știu dacă ele au miere, dar eu am o idee.

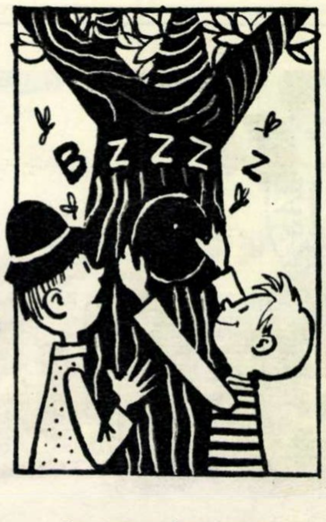

— Am și eu un basc grozav! Una nu ne mai scapă!

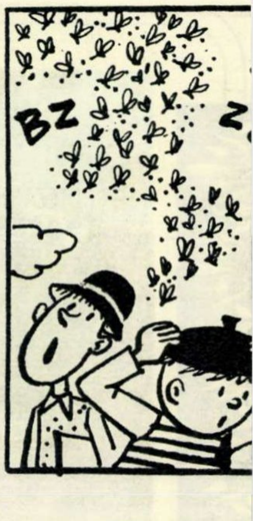

— Văleuuu!...

— Ce ştii despre marii chimişti ai secolului XVII?
— Sînt toţi decedaţi.

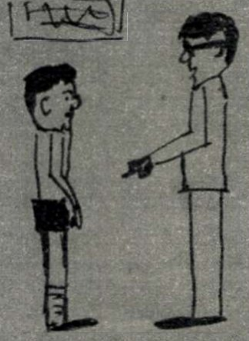

Caricatură de **MANOLESCU FLORIN**, cl. a VII-a, Brăila

— Păi... cred că delicat... se bîlbîia cel mic.

— Ha, ha, ha, ştii tu ce-i aia delicat?

— Da!

— Ce-i?

— ...Nu ştiu. Dar tu ştii?

— Sigur că ştiu! Îs doar mai mare decît tine.

— Şi ce? Ce dacă eşti mai mare?

— Ştiu mai multe.

— Atunci... zii!

— Aăăă, de-li-cat... e... cum să-ţi spun eu... (apoi pornit) delicat vine de la... delicatese, adică bomboane, prăjituri...

IONEL LIANA, Brasov

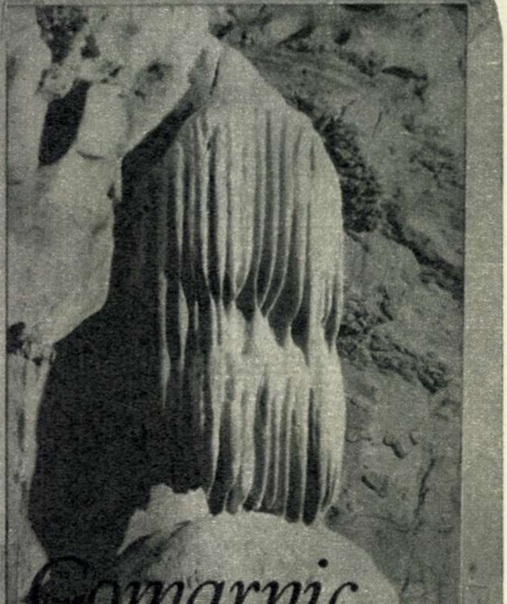

ANALOGIE

Mă întorceam din oraş. Pe trotuar se jucau cîţiva copii. Trotinete, triciclete şi alte asemenea «vehicule» vîjîiau pe lîngă mine. În apropiere doi băieţi, unul mai răsărit, iar altul mărunţel, înarmaţi fiecare cu cîte o spadă de lemn discutau.

Album turistic *Peştera Comarnic*

Am trecut prin tuneluri înalte, ne-am urcat peste mormane de piatră, am coborît în prăpăstii, ne-am strecurat prin culoare înguste. Cîteodată am intrat în adevărate păduri de stalactite şi stalagmite sclipitoare, alteori ne-au întîmpinat forme ciudate, ca «orga mică», pe care am şi fotografiat-o. Odată a zburat pe lîngă noi un liliac, altădată un fluture de peşteră. Paznicul-ghid a ridicat o crenguţă putrezită, spre a ne arăta micile vietăţi incolore, miriapode şi coleoptere, adaptate la viaţa din peşteră. Într-un loc am zărit lîngă perete un oscior lunguieţ, gălbui: «un dinte de urs de peşteră.» L-am predat paznicului, care a notat locul unde a fost găsit.

VAKA MARIA SOLVEIG, cl. a VII-a D, Liceul nr. 2, Timişoara

LCE DIN... PĂDURE

Povestea: **COCA VASILE**, Liceul de artă, Baia Mare

Desenele: **BURSCHI**

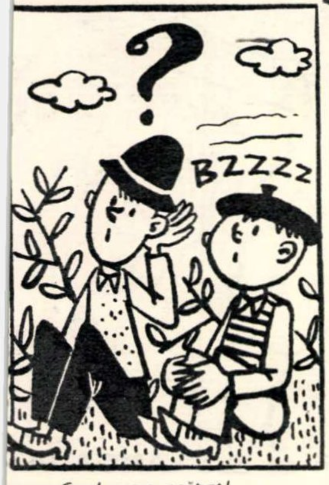

— Cred c-am scăpat!
— Aş, de unde. S-aude un bîzîit înfundat.

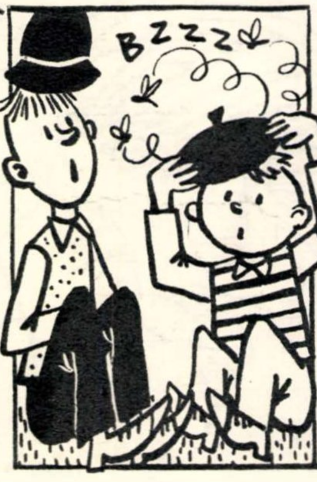

— Formidabil!...

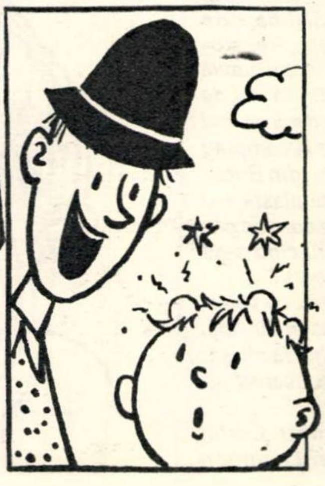

Extraordinar! Ţi-au crescut trei cucuie!

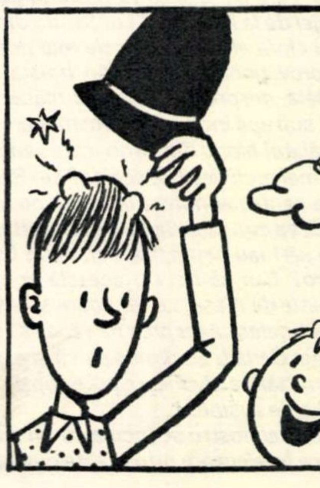

— Cred şi eu că ai de ce să te miri, ţie ţi-au crescut numai două...

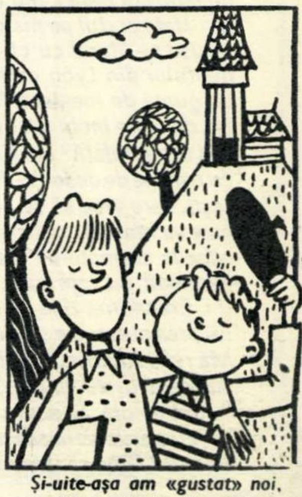

Şi-uite-aşa am «gustat» noi, cei doi prieteni, din mierea albinelor sălbatice şi am făcut bilanţul unei zile de vacanţă: Sile + Tuie = 5 cucuie.

desenele noastre

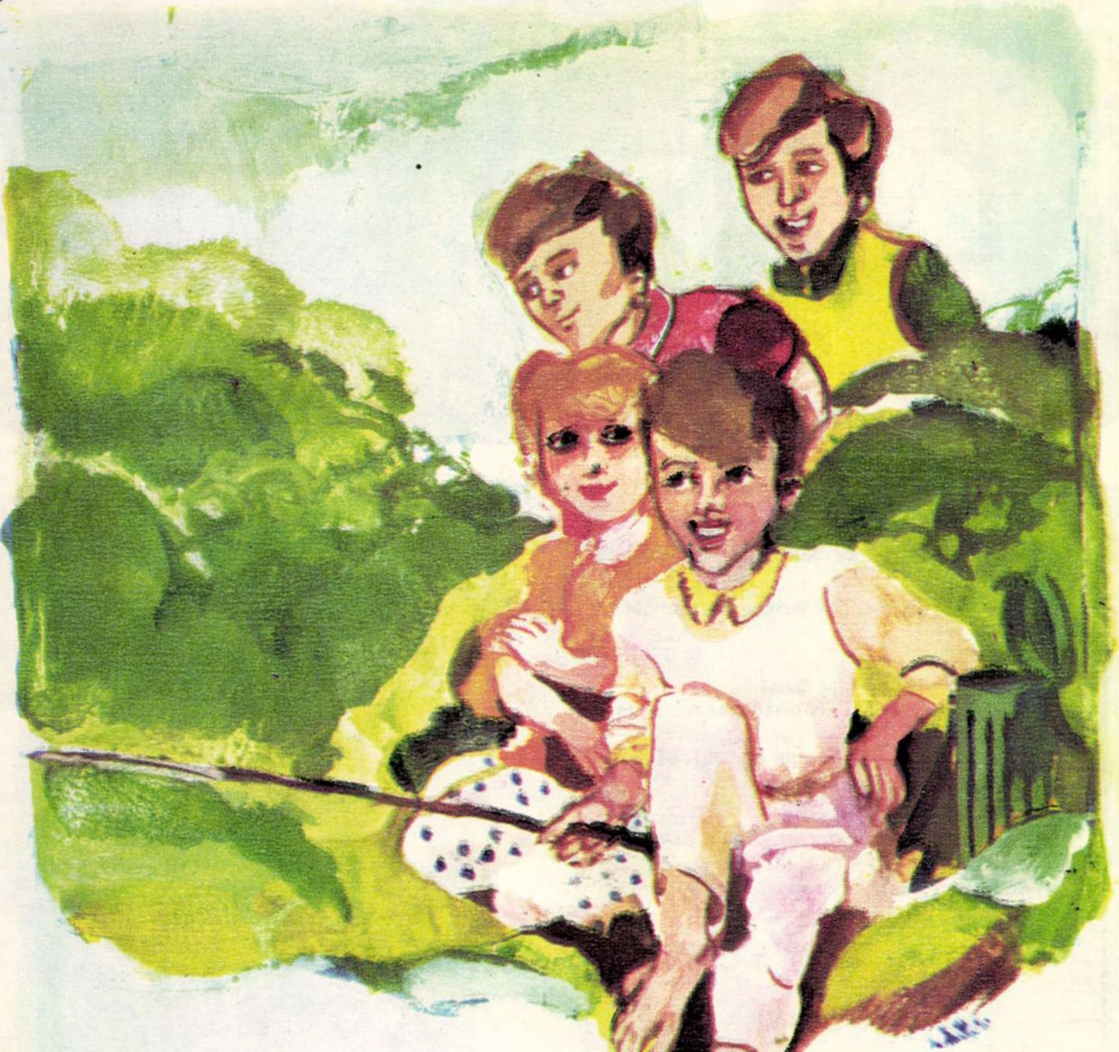

Desen de Pompiliu **DUMITRESCU**

Faima

de IULIU RAŢIU

I se dusese FAIMA! Se dusese cu troleibuzul 82 şi se oprise la Şcoala 199, în clasa a VII-a «H». Se aşezase, comod, la pupă (adică în ultima bancă, din fund) lîngă fereastră şi se tolănise, rotundă ca un balon meteorologic, sătul de oxigen, gata să plesnească. Pentru că — ce mai încolo şi-ncoace — era o **Faimă** robustă, plină de sănătate, crescută în aer liber, la soare. De asta, probabil, învăţase şi ceva geografie: ştia de pildă, ca pe apă, topografia lacurilor Ciurel, Tei şi Ciorogîrla, precum şi a altor lacuri fără nume aşa răsunătoare, dar de o recunoscută însemnătate mondială. Apoi — pentru că, într-adevăr, era o **Faimă** deosebită — mai ştia şi un pic de zoologie. Mai bine-zis o singură ramură din acest interesant obiect de studiu şi anume cea care se referea la ihtiologie. Şi cu acest amănunt cred că am fost destul de explicit: nu era o Faimă oarecare, ci una de coşcogeamite pescar, hrănită nu cu ciorbă amărîtă şi fără culoare de roşioară, sau cu saramură de bibănel nesărat, ci cu crap (de 5 kile) la proţap, cu plachie de

Salteaua pneumatică

de MAJTÉNYI ERIK

«Dragi băieţi!

Nici nu ştiu cu precizie cui, căruia dintre voi, să-i adresez scrisoarea de faţă. Lui Benci, din Cristur, care pariase că va ridica în patru minute şi jumătate cortul pe nisipul plajei de la Mamaia? Lui Sandu din Slatina, care sosise pe litoral cu chitara şi cînta atît de bine cele mai noi şlagăre, studentului din Lyon care ne aproviziona zi de zi, din traista-i inepuizabilă cu gumă de mestecat? Lui Béla, despre care nu ştiu măcar de unde-i de fel, dar care înota atît de mult sub apă încît ne întrebam mereu dacă va mai ieşi la suprafaţă? Lui Karel, băiatul blond din Brno, care venise la camping cu o mapă de desen şi desena mai mult decît se scălda? Lui Radu, din Bucureşti, care vrea să se prezinte pentru admitere la Liceul de artă plastică şi care va reuşi cu siguranţă dacă va cunoaşte la fel de bine artele cum se pricepe la scamatorii? De unde să-i iau acum, de aici, de la Cluj, cînd s-au răspîndit cu toţii care încotro? Cui să-i scriu această scrisoare?

Era ultima zi la mare, înainte de masă, cu un soare splendid, cu valuri nu prea puternice şi e lesne de înţeles că nu prea ne venea să ieşim din apă. Mă refer în primul rînd la mine. Ceilalţi au rămas parcă şi ei pînă la sfîrşit. Abia mai tîrziu, în tren, mi se năzărise că oricare putea lipsi neobservat un sfert de oră. Şi-acum cît mi-e de ruşine...

Lucrurile rămăseseră în cort; al nostru se încuia cu un fermoar. Cortul nostru? Cine să lămurească ce înţelegeam prin aceste cuvinte? Dormeam

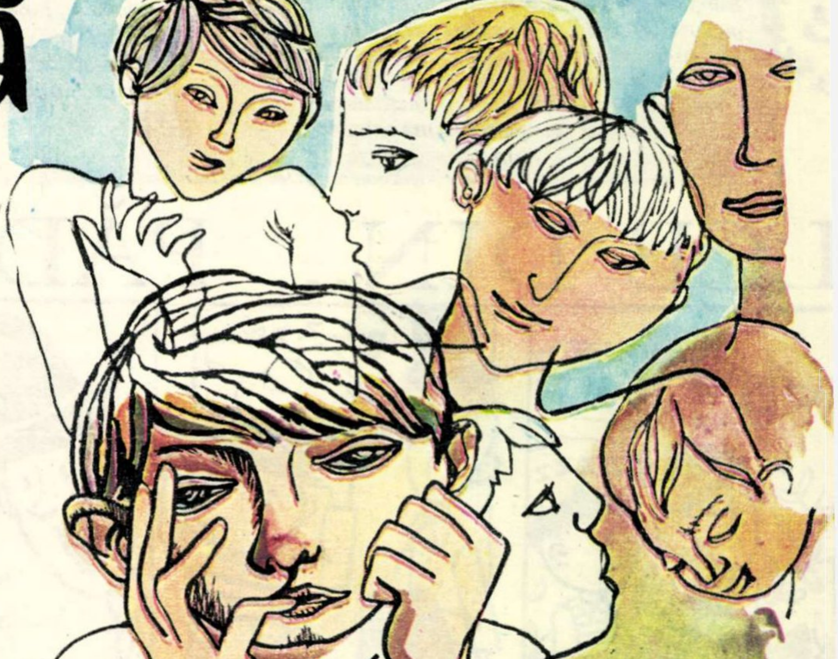

Ilustratii de Zoe **LANGADA**

somn, stropită cu mujdei de usturoi frecat cu ficat de morun şi cu...

«Nu mai spune cu ce, că parcă m-ai împunge cu furculiţa, la lingurică...»

«Îmi lasă gura apă de trandafir...»

«Încă un fel gătit din asta, şi ne dai gata...»

Dar Mihăiţă nu era un risipitor: el voia să-şi păstreze Faima. Dacă ar fi putut ar fi depus-o şi la C.E.C., să-i aducă şi ceva dobîndă. De asta, nu de rare ori, cînd atenţia unora dintre băieţi începea să cam scadă, el îi momea... cu momelile:

«Crapul trage la mămăligă; am prins o ştiucă de 8 kg 453 de grame cu un picior de cosaş verde; pentru păstrăvi sînt bune rîmele roşii de stîncă şi intestinele de găină...»

Într-o zi însă, deşi Faima a venit, ca de obicei, cu el, cuminte, la şcoală, a simţit-o de la poartă că nu-i în... apele ei. Vă întrebaţi, poate, cum de-şi putuse da seama de asta. Revoltător de simplu: rîsese unul în spatele lui:

«Uite, ăsta-i celebrul pescar...»

«Zău, măi?»

«Da, prinde numai peşti de 8 kg 453 de grame»...

«Cu ce, mă, cu ce?»

«Cu maţe de găină bălţată...»

A fost de ajuns atît: Faima s-a îngălbenit, a simţit că îi vine să leşine şi a luat-o la fugă, spre casă, de-i sfîrîiau... faimoasele călcîie.

El a intrat în clasă timid, privind parcă speriat «la babord» şi «la tribord», adică în stînga şi-n dreapta. Colegii l-au întrebat miraţi:

— Ce-i cu tine Mihăiţă, te pomeneşti că ieri, n-ai pescuit nimic?

— Ai fi prins numai o sfrijitură de oblete...

— Sau vreo broască...

A strigat la ei, enervat:

— Ce ştiţi voi! Vorbele însă îi ieşiseră din gîtlej stinse: parcă se înecase cu-n os de peşte.

După-amiază, acasă, răsfoind într-un tratat a găsit... ce-a căutat: «Şi Faima are maladiile ei, bolile ei profesionale». L-a şocat neplăcut insinuanta conjuncţie «şi», dar a citit mai departe: «Faima se fereşte de ironie, fuge de neîncredere, şi, adesea, e ucisă de adevăr». S-a cutremurat: «Cum, să rămîn eu fără tine?» a strigat el, mîngîindu-şi Faima pe obrajii ei dolofani. Apoi, deodată: «Hm, parcă ai mai slăbit»! şi a alergat să-şi cumpere o undiţă, pentru că şi-a amintit (vai, ce ciudată e cîteodată memoria!) că de cînd era pescar, pescuia fără undiţă. Faima, ca un căţel a încercat să se ţină după el:

— Marş, acasă!

A doua zi însă, a luat-o cu el la şcoală. A îmbrăcat-o frumos, i-a pus chiar şi cravată cu picăţele la gît şi a atîrnat-o ca pe un steguleţ în vîrful undiţei.

Cînd a intrat în clasă toţi s-au ţîţîit de admiraţie. El le-a strigat de sus, de lîngă Faimă:

— Pe care-l fac un pescuit, după-amiază?

— Pe mine!

— Merg şi eu!

— Şi eu...

— Şi eu...

Faima, emoţionată, i-a şoptit printre lacrimi: «M-ai hulit degeaba, ingratule!»

Şi, de aceea, pe la 4 după-amiază, Faima se şi instalase pe malul lacului Herăstrău. Cîţiva băieţi se adunaseră în jurul ei, plini de voie bună:

— Ai văzut ce cîrlige avea?

— Şi ce fir de nailon!

Mihăiţă a ieşit de după un tufiş, ceva mai tîrziu. Faima l-a privit cam supărată, dar el a pus-o imediat la punct, şoptindu-i: «N-ai văzut controlorul? Ştii doar, că n-am permis...» Apoi către ceilalţi, curajos:

— De cîte kile vreţi să fie crapul, bibanilor? Şi ca efectul să fie deplin, aruncă undiţa, cu putere, ca pe-un pietroi, în apă.

O dată cu undiţa, parcă aruncase în lichidul acela verzui şi Faima: trecuse un sfert de oră şi nu prinsese nimic. Şi, probabil, avea să mai treacă încă pe atît, fără nici un rezultat, pentru că, bineînţeles de emoţie, uitase să pună în cîrlig, căpeţelul acela nenorocit de rîmă, găsită cu atîta trudă sub o piatră de pe stradă.

Însă Faima — oh Faima care nu-l putea părăsi tocmai atunci — îl ajută la timp: pluta se scufundă puţin în apă, firul de nailon vibră ca o coardă de harpă, îmbrăţişată de acordurile unui imn şi din apă, o dată cu undiţa ţîşni o rază vie de argint. Se zbătu de cîteva ori deasupra undelor, apoi plonjă, victorioasă, spre adînc.

— Bravo! Bravo! Exclamară băieţii, entuziasmaţi de spectacolul care li se înfăţişase.

Iar cineva, adăugă satisfăcut:

— Nu ţi-ai dezminţit faima!

Ce Faimă mă, ce Faimă? sări Mihăiţă amărît. Ăla era un peşte, un peşte înţelegi? Dar ce puteţi înţelege voi, încheie el în coadă de peşte.

---

trei-patru într-un cort de două persoane, cînd unii cînd alţii. Cortul, de pildă, era al lui Sandu, dar nu o dată s-a întîmplat ca pînă la sosirea lui să fie ocupat, iar el să doarmă în cortul vecin. Aveam în cort două saltele pneumatice, una a lui Benci şi alta a lui Radu. Aveam şi eu o saltea nou-nouţă dar n-avea loc, aşa că o pusesem sub cap în chip de pernă. Era acolo şi-n ultima zi, doar la prînz cînd să mă apuc de pregătirea bagajului — aveam tren la ora patru — atunci am observat că dispăruse.

Băieţii erau consternaţi — aşa ceva nu se mai întîmplase. Am căutat peste tot, şi prin corturile vecine, n-am găsit însă nimic. Ne-am despărţit în atmosfera asta. Sandu şi-a mai notat la repezeală adresa mea, dar — mă gîndeam — de pomană... De unde să mai apară salteaua mea pneumatică dacă n-o găsisem pînă atunci?

Am călătorit toată noaptea, fără să fi închis un ochi. Vai, tare mi-e ruşine pentru noaptea aceea! Atunci începuse să mă frămînte întrebarea: care dintre băieţi putea să lipsească înainte de masă de pe plajă? Care să fi dispărut pentru un sfert de oră?...

Benci? De ce n-a venit Benci la gară? Să-i fi fost ruşine să dea ochii cu mine? Sandu? De ce mi-a cerut adresa? Nu cumva ca să mă inducă în eroare? Paul? De ce fusese atît de darnic? Se atinge oare de lucrul altuia cu uşurinţa cu care şi le dăruie pe ale lui? Béla? La despărţire parcă mi-ar fi ocolit privirea... Karel, care mi-a făcut un portret atît de reuşit — nu pot să cred, e imposibil. Radu? Să fi fost cea mai mare scamatorie a sa, nemărturisită? Şi o luam de la capăt, şi trenul uruia în noapte, şi eu, recunosc, eram furios, nu din cauza saltelei, ci pentru că în viaţa mea nu avusesem o vacanţă atît de fericită, iar acum datorită unui hoţ nenorocit începusem să-mi ponegresc toţi prietenii. Şi asta nu ar fi fost totul, dar nu puteam să mă mai gîndesc la nici unul dintre ei, cu inima uşoară. Asta, asta mă amăra atît de cumplit şi acum tot asta mă face să simt o nespusă ruşine.

La gară cred că au simţit bănuiala ascunsă ce se strecurase ca un şarpe veninos între noi. Altfel, careva ar fi semnat cele cîteva cuvinte pe care le-am primit azi prin poştă: Dragă Feri, după plecarea ta, în apropierea cortului, am găsit în nisip bileţelul alăturat. Iar pe bilet scria:

Feri, nu te supăra, a sosit frăţiorul meu şi n-are pe ce dormi, am împrumutat salteaua ta din cort. Să treci pe la noi. Karcsi.

Karcsi mi-e coleg de clasă, se instalase în campingul învecinat. Cum de nu mi-a trecut prin minte?

Iertaţi-mă băieţi, voi, cărora în amărăciunea ultimei clipe nu v-am notat nici adresa, iertaţi-mă Sandu, Karel, Radu, Benci, Paul şi Béla! Niciodată, niciodată nu-i voi mai bănui pe prietenii mei, nici pentru o singură clipă! Dar cui să-i scriu acum toate acestea? Pe a cui adresă?

Cui?»

Traducere de E. OŞTEAN

ALBA-IULIA

de **MIHAI NEGULESCU**

Memoria
PAMINTULUI
ROMÂNESC

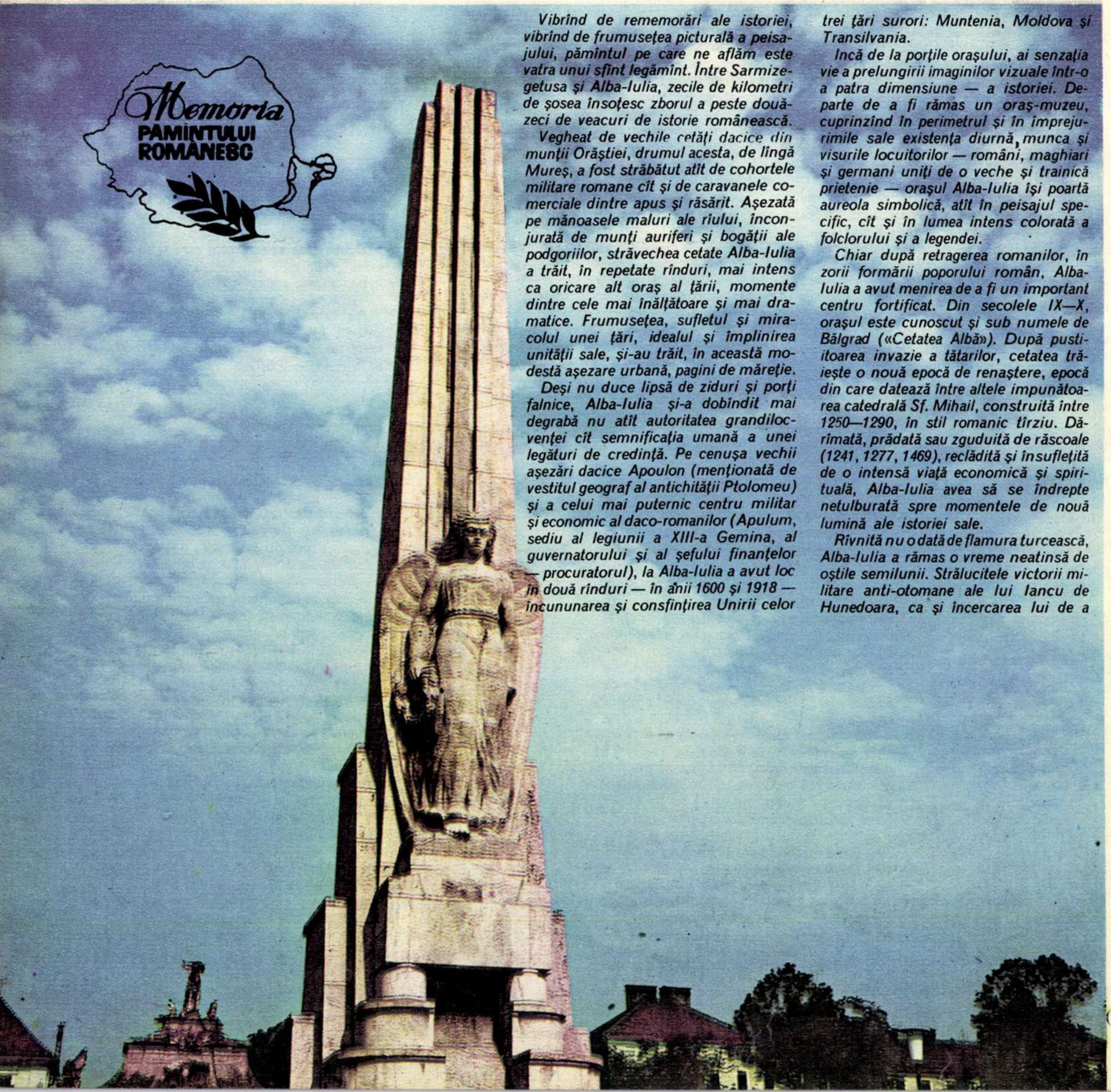
①

Vibrînd de rememorări ale istoriei, vibrînd de frumusețea picturală a peisajului, pămîntul pe care ne aflăm este vatra unui sfînt legămînt. Între Sarmizegetusa și Alba-Iulia, zecile de kilometri de șosea însoțesc zborul a peste douăzeci de veacuri de istorie românească.

Vegheat de vechile cetăți dacice din munții Orăștiei, drumul acesta, de lîngă Mureș, a fost străbătut atît de cohortele militare romane cît și de caravanele comerciale dintre apus și răsărit. Așezată pe mănoasele maluri ale rîului, înconjurată de munți auriferi și bogății ale podgoriilor, străvechea cetate Alba-Iulia a trăit, în repetate rînduri, mai intens ca oricare alt oraș al țării, momente dintre cele mai înălțătoare și mai dramatice. Frumusețea, sufletul și miracolul unei țări, idealul și împlinirea unității sale, și-au trăit, în această modestă așezare urbană, pagini de măreție.

Deși nu duce lipsă de ziduri și porți falnice, Alba-Iulia și-a dobîndit mai degrabă nu atît autoritatea grandilocvenței cît semnificația umană a unei legături de credință. Pe cenușa vechii așezări dacice Apoulon (menționată de vestitul geograf al antichității Ptolomeu) și a celui mai puternic centru militar și economic al daco-romanilor (Apulum, sediu al legiunii a XIII-a Gemina, al guvernatorului și al șefului finanțelor — procuratorul), la Alba-Iulia a avut loc în două rînduri — în anii 1600 și 1918 — încununarea și consfințirea Unirii celor trei țări surori: Muntenia, Moldova și Transilvania.

Incă de la porțile orașului, ai senzația vie a prelungirii imaginilor vizuale într-o a patra dimensiune — a istoriei. Departe de a fi rămas un oraș-muzeu, cuprinzînd în perimetrul și în împrejurimile sale existența diurnă, munca și visurile locuitorilor — români, maghiari și germani uniți de o veche și trainică prietenie — orașul Alba-Iulia își poartă aureola simbolică, atît în peisajul specific, cît și în lumea intens colorată a folclorului și a legendei.

Chiar după retragerea romanilor, în zorii formării poporului român, Alba-Iulia a avut menirea de a fi un important centru fortificat. Din secolele IX—X, orașul este cunoscut și sub numele de Bălgrad («Cetatea Albă»). După pustiitoarea invazie a tătarilor, cetatea trăiește o nouă epocă de renaștere, epocă din care datează între altele impunătoarea catedrală Sf. Mihail, construită între 1250—1290, în stil romanic tîrziu. Dărîmată, prădată sau zguduită de răscoale (1241, 1277, 1469), reclădită și însuflețită de o intensă viață economică și spirituală, Alba-Iulia avea să se îndrepte netulburată spre momentele de nouă lumină ale istoriei sale.

Rîvnită nu o dată de flamura turcească, Alba-Iulia a rămas o vreme neatinsă de oștile semilunii. Strălucitele victorii militare anti-otomane ale lui Iancu de Hunedoara, ca și încercarea lui de a crea un regim politic bazat pe unitatea dintre țările române în scopul apărării Europei răsăritene și centrale împotriva turcilor, aveau să ocrotească pentru încă o jumătate de secol prosperitatea orașului Alba-Iulia. Retras sub cupola solemn-austeră a catedralei romano-catolice, trupul neobositului ocrotitor al Transilvaniei, neînvins de turci, dar doborît de ciumă în 1456, sporește rezonanța de eternitate a Bălgradului.

În dreptul mormîntului său, de simplu soldat și general al unei credințe, va fi zăbovit, cu adîncă pietate, la finele secolului următor, și vajnicul fiu al Țării Românești, craioveanul ridicat cu oaste să împlinească prin sabie dorul de neatîrnare al țării, voința ei de unitate națională. Devenind mai întîi domn al Țării Românești (se împlinesc de atunci 375 de ani), împodobit cu laurii unor victorii de rezonanță europeană împotriva turcilor și tătarilor (Șerpătești, Călugăreni, Nicopole, Vidin, Cladova ș.a.), cuceritor al Transilvaniei (1 noiembrie 1599) și al Moldovei (1600), apoi proclamat, aici la Alba-Iulia, domn al Țării Românești, al Transilvaniei și a toată Țara Moldovei, Mihai Vodă Viteazul avea să înnobileze orașul acesta nu numai cu luminoasa-i zodie înviforată. Trăia în fapta sa o vigoare, o sete, o așteptare a tuturor pămînturilor românești. Secole de istorie, comună ori fărîmițată, dar totdeauna unitară, a celor trei țări surori, rememorară astfel sub ochii Europei o entitate națională indivizibilă.

Pe fondul biografiei dramatice a orașului (cetate de scaun a principilor Transilvaniei între 1542 și 1690), momentul unirii române din zorii secolului al XVII-lea avea să însemne — pentru posteritatea marelui voievod — o adevărată torță călăuzitoare.

Între 1715—1738 se construiește maiestuoasa cetate din timpul împăratului Carol al VI-lea al Austriei, prin munca a peste 20 000 de țărani iobagi. În același secol, orașul avea să-și atragă asupra sa oprobriul istoriei, prin frîngerea cu roata a legendarilor fii ai Țării Moților: Horia și Cloșca (1785), final tragic despre care păstrează mărturie Turnul Cetății vechi și Dealul Furcilor din apropierea orașului.

Alte zbuciumate pagini de istorie se petrec sub zidurile cetății în secolul următor, cînd în 1848—1849 trupele revoluționare ale generalului Bem țin patru luni orașul sub asediu. În aceeași vară avusese loc, în apropierea Albei-Iulia, pe Cîmpia Libertății de la Blaj, impresionanta adunare a peste 40 000 de reprezentanți ai românilor din Transilvania, în cadrul căreia idealurile naționale și sociale ale Revoluției de la 1848 se făcuseră auzite răspicat. Sub zidurile cetății Alba-Iulia, s-a aflat o vreme și tabăra oastei revoluționare a lui Avram Iancu.

Evocatoare ale trecutului, imaginile orașului patinat de vreme converg spre a lumina deopotrivă remarcabile valori culturale și artistice, pe care această străveche vatră de țară le păstrează în aparențele calme ale unuia dintre orașele de mărime mijlocie. Dincolo de porțile fastuos împodobite ale cetății, sufletul orașului vibrează generos în relieful auster al catedralelor (romano-catolică și ortodoxă), în Monumentul lui Horia, Cloșca și Crișan, în murii cenușii ai Palatului princiar, în Lapidariumul din preajma muzeului, în ungherele prielnice reveriei ale străvechiului observator astronomic (printre primele din Europa) sau ale bibliotecii documentare «Batthyaneum», (situată printre valoroasele biblioteci ale lumii prin cele peste 1 200 de manuscrise rare, prin 530 de incunabule, adevărate nestemate ale «copilăriei tiparului» și o bogată colecție din primele tipărituri românești)...

Printre celelalte vechi monumente de pe platoul cetății Alba-Iulia pașii vizitatorului sînt atrași de o construcție mai deosebită — Blocul «Babilion», bloc în formă de cetate, avînd creneluri în partea superioară, iar în colțuri cîteva mici turnuri. În vecinătate, clădirea Muzeului Unirii.

«Pentru marea, istorica adunare națională de la Alba-Iulia unde s-a hotărît alipirea Transilvaniei la patria-mumă — avea să-și amintească scriitorul Lucian Blaga, martor al evenimentului *— n-a fost nevoie de o deosebită pregătire a opiniei publice. Pregătirea se făcuse de sute de ani. În dimineața zilei de 1 decembrie, ca la un semnal, lumea românească a purces spre Alba-Iulia (spre Bălgrad, cum îi spuneam noi, cu vechiul nume)...»*

Aici, în orașul-cetate străbătut de o zbuciumată istorie, a fost consfințit acum o jumătate de secol, la 1 decembrie 1918, în entuziasmul zguduitor al celor 100 000 de participanți la Marea Adunare populară de la Alba-Iulia, actul istoric al desăvîrșirii unității tuturor urmașilor lui Traian și Decebal, și a pămînturilor locuite de ei. Prin unirea Transilvaniei cu Țara, se desăvîrși atunci, strălucit, fapta neuitaților ani 1600 și 1859. Și se deschise drum hotărît împlinirilor de astăzi, împlinirilor viitoare.

②

⑤

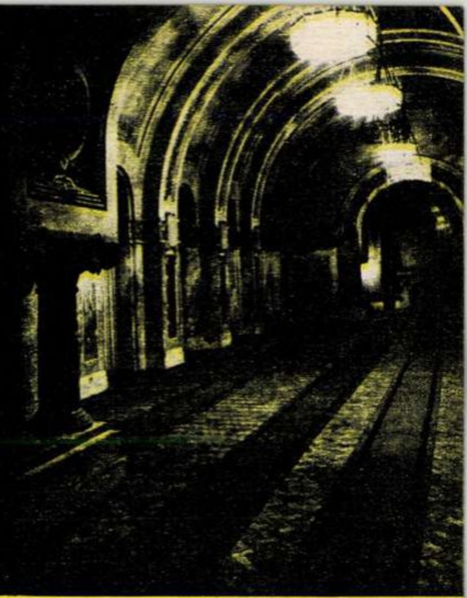

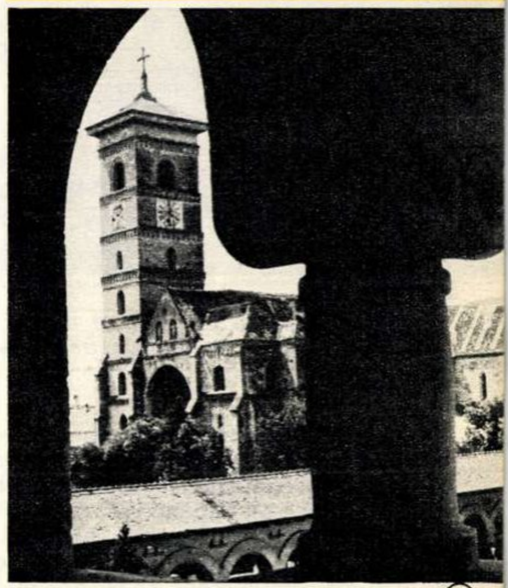

⑥

③

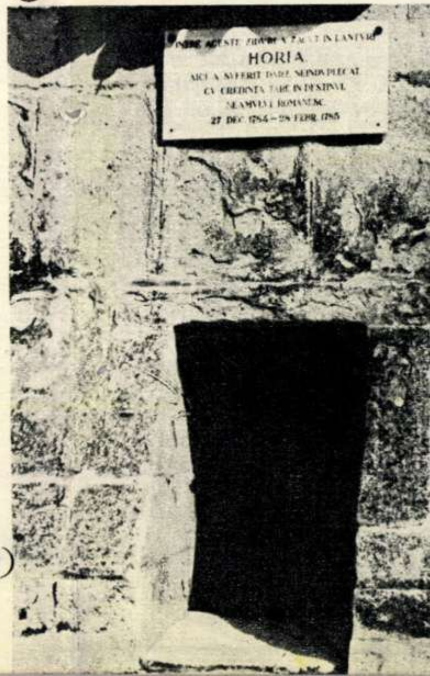

④

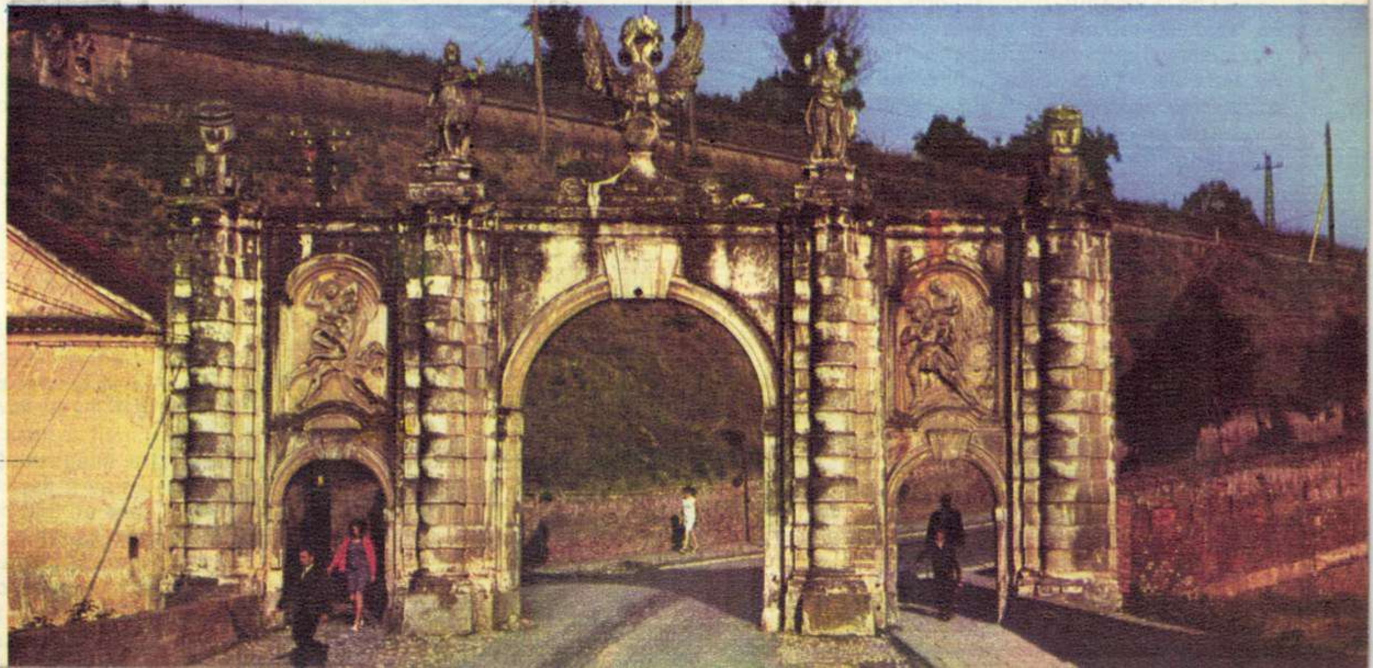

1. Obeliscul ridicat în memoria lui Horia, Cloșca și Crișan.

2. Alba Iulia — vedere generală.

3. Aici a fost închis Horia.

4. Una din porțile cetății.

5. Sala Unirii, unde a fost semnat în 1918 actul unității naționale.

6. Catedrala Sf. Mihail — monument istoric din secolul al XIII-lea.

GnOToBiOL

O LUME APROAPE FANTASTICĂ

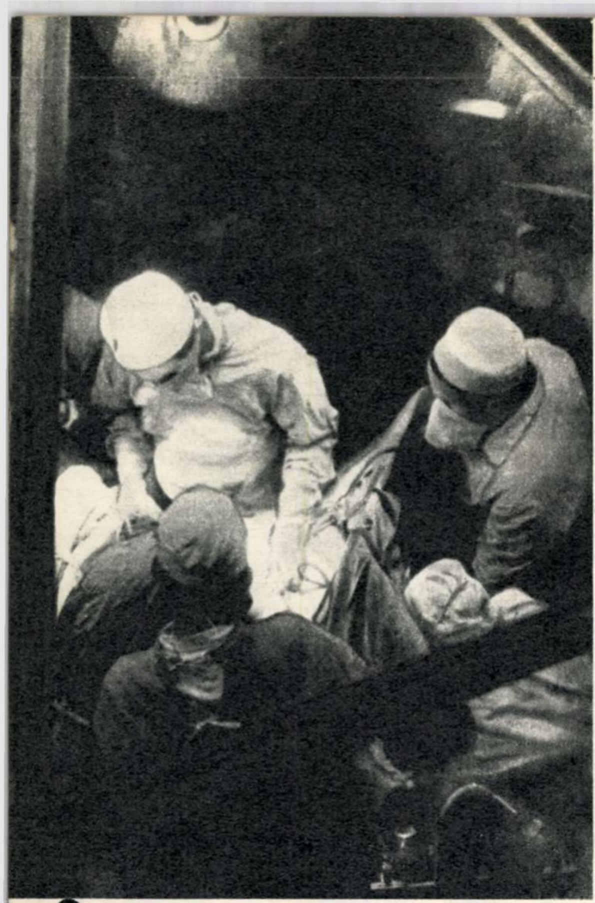

▲ *Cabina izolatoare asigură mediul lipsit de microbi necesar, între altele, transplantărilor de inimi.*

Dacă acum trei sute de ani Antonie van Leeuwenhoek, celebrul naturalist olandez, primul care a descoperit lumea microbilor, a rămas uimit de universul nebănuit ce se dezvăluia privirilor sub bagheta magică a microscopului, nu mai puțin neobișnuită pare ideea existenței unei lumi din care microbii să fie izgoniți.

Această lume există, deocamdată, în laborator.

Ideea realizării unui mediu fără microbi aparține de fapt secolului trecut și a fost emisă de Louis Pasteur în 1885. Deși zece ani mai tîrziu s-au făcut primele încercări practice, în perioada care a urmat, unii savanți erau încă sceptici față de vitalitatea acestor experiențe, dată fiind importanța microorganismelor în prepararea unor alimente și vitamine. Căci, dacă numărul microbilor dăunători omului, animalelor și plantelor este din nefericire destul de apreciabil, există o serie de microorganisme, bacterii fără ale căror binefaceri viața este greu de conceput.

Încă de la început, gnotobiologia și-a propus să studieze relațiile complexe existente între organisme și microbi. Lucru greu de realizat în mediul obișnuit din cauza multitudinii de microorganisme existente. Singura cale era izolarea organismului față de anumiți microbi sau față de toți microbii.

Porcul, acest animal...

În numeroase țări au fost construite instalații denumite izolatoare, în care sînt ținute animalele de experiență. Aici se realizează un mediu complet steril, iar animalele sînt hrănite cu alimente sterilizate. Acestea, preparate la temperaturi înalte, nu mai conțin nici urmă de microbi. Pînă și aerul furnizat acestor instalatii a fost «prăjit» în prealabil la 350°C. Se folosește de asemenea sterilizarea prin radiații (care însă poate afecta vitaminele alimentelor) sau filtrarea lor prin instalații speciale, care păstrează integritatea fizică și nu distruge calitățile chimice ale hranei.

În izolator au fost introduși la început șoarecii și șobolanii, «cobaii» dintotdeauna ai laboratoarelor. Au urmat apoi păsările, capra, cîinele, maimuța, chiar și porcul. Referitor la ultimul «prizonier» al curățeniei absolute toți experimentatorii sînt de acord că, în ciuda renumelui pe care și l-a cîștigat printre celelalte viețuitoare din cauza predilecției lui pentru murdărie, trebuie subliniat că în această cabină în care nu mai există nici măcar un fir de praf nu se simte deloc rău. Se poate chiar afirma că-i priește de minune.

Dar interesul savanților pentru acest animal are o motivație cu mult mai importantă. Se pare că, trecînd peste toate susceptibilitățile noastre, porcul își permite, prin fiziologia sa, să se asemene foarte mult cu... omul, și din acest de neiertat punct de vedere el este un model ideal pentru studiul comportamentului organismului în lipsa microbilor.

Microbii își schimbă intențiile

Deși gnotobiologia este doar la începutul explorărilor ei și principalele sale eforturi sînt îndreptate mai ales spre perfecționarea tehnicii și a metodelor proprii, primele constatări au și arătat că dezvoltarea animalelor în mediu absolut steril parcurge același drum ca și în cazul confraților lor care trăiesc în lumea «reală». Întîlnim și schimbări: microorganisme complet nevătămătoare pentru șoarecele crescut în mediu normal provoacă, pentru cel din mediu sterilizat, diverse boli. De exemplu, la șoareci e foarte răspîndită hepatita șoricească, al cărei virus este mortal pentru șoriceii nou-născuți, dar inofensiv pentru cei maturi. În atmosfera sterilă acest virus a devenit însă mortal chiar și pentru adulți.

O altă curiozitate a fost remarcată de un grup de cercetători americani care au urmărit dezvoltarea fasolei, a tomatelor și porumbului crescute în mediu gnotobiotic. Plantele nu s-au prea sinchisit de lipsa microbilor, ci au căpătat o greutate, în substanță uscată, mai mare. Ele au continuat să-și sporească greutatea și în momentul în care au fost din nou asaltate de microorganisme saprofite. Foarte important este faptul că, deși în mediu gnotobiologic apariția bolilor nu diferă, mijloacele de apărare față de boli sînt mult mai slab dezvoltate. Ca urmare a lipsei mi-

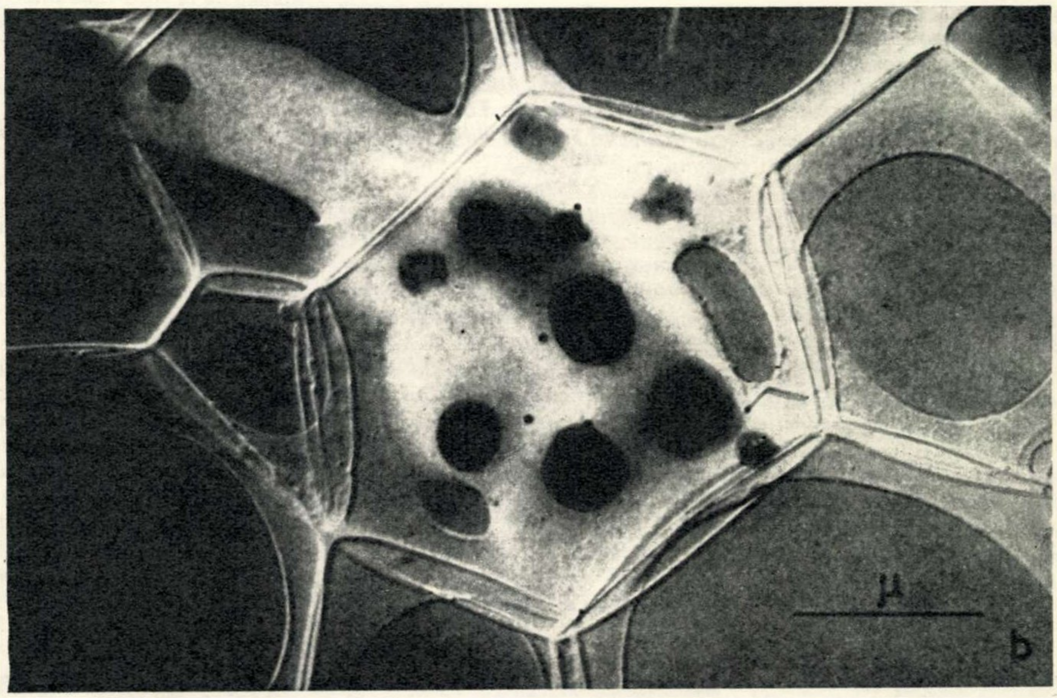

▲ *Acest delicat desen reprezintă temutul microb al difteriei, mărit de 30 000 de ori în Laboratorul de optică electronică C.N.R.S. din Toulouse.*

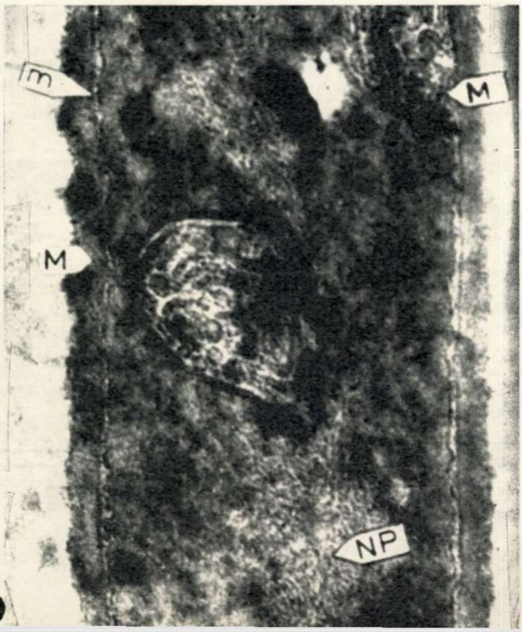

Lactobacillus plantarum, microorganismul care poartă vina fermentației laptelui, mărit de 134 000 de ori. ▶

crobilor, din sîngele animalelor crescute în mediu sterilizat au dispărut anticorpii, baza luptei organismului pentru integritatea sa.

Gnotobiologie pe pămînt, dar și... în cer

Încetul cu încetul, gnotobiologia trece din faza experiențelor și-și croiește drum spre clinicile spitalelor. Menținerea unui bolnav în mediu complet steril este indispensabilă cînd organismul și-a dereglat sistemul de apărare împotriva microbilor și apare astfel pericolul infecției. În urma tratamentului cancerului cu ajutorul radiațiilor, fiind distrus acest sistem, bolnavul este introdus în izolator pînă la refacerea

ogia

FĂRĂ MICROBI!

lui. În cazul transplantărilor de organe și țesuturi, al transplantărilor de inimă, așa cum ne arată istoria recentă a medicinei, instalațiile izolatoare sînt extrem de necesare. În multe dintre operațiile efectuate în lumea întreagă mediul complet sterilizat, cabina izolatoare, sînt singura chezășie împotriva infecției.

Ultima ambiție a gnotobiologiei este însă cosmosul. Unele asemănări între condițiile de izolare ale bolnavului și cele în care trăiește cosmonautul, au adus noua știință în centrul atenției cosmonauticii. Izolarea îndelungată a unui organism duce la schimbarea microflorei sale. Se pare că și izolarea biologică a cabinei cosmonautului poate avea efecte asemănătoare asupra acestuia.

Care vor fi influențele negative ale unei «izolări» prelungite a omului în cosmos, cum se va comporta în acest caz sistemul său de apărare contra microbilor? Printre alte mii de taine ale naturii, gnotobiologia își propune să le dezlege și pe acestea.

N. MARIȘ

Bacteriofagul, așa cum apare mărit de 1,5 milioane de ori.

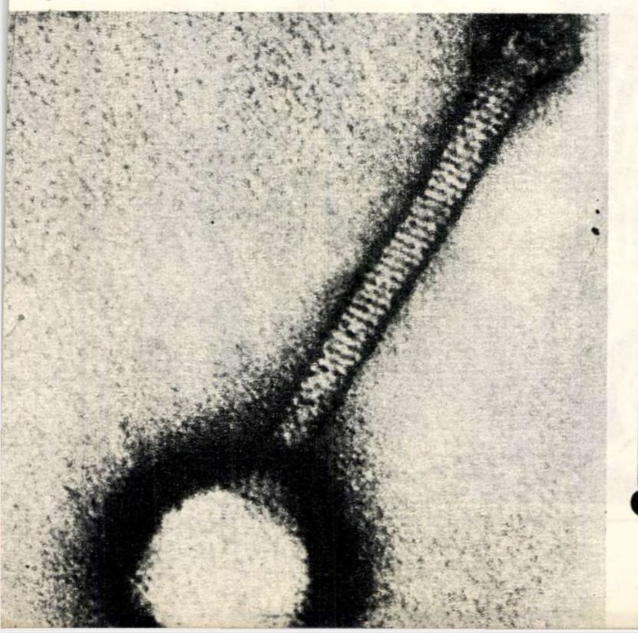

STOP!

ATENȚIUNE, MINITEHNICIENI! ATENȚIUNE, MINITEHNICIENI! ATENȚIUNE! FOARTE IMPORTANT!

În curînd, începe a II-a etapă a concursului MINITEHNICUS. *Regulamentul de desfășurare a concursului va fi publicat într-unul din numerele viitoare.*

Pionieri și școlari!

Participați în număr cît mai mare la cea de a doua etapă a concursului MINITEHNICUS!

Vă așteaptă Premiul cel mare: UN CART. Magnetofoane, aparate de radio cu tranzistori, biciclete, numeroase alte premii colective și individuale.

Primii 200 de participanți devin membri ai clubului Minitehnicus-Cutezătorii și își vor petrece vacanța în tabăra Minitehnicus.

Succes tuturor!

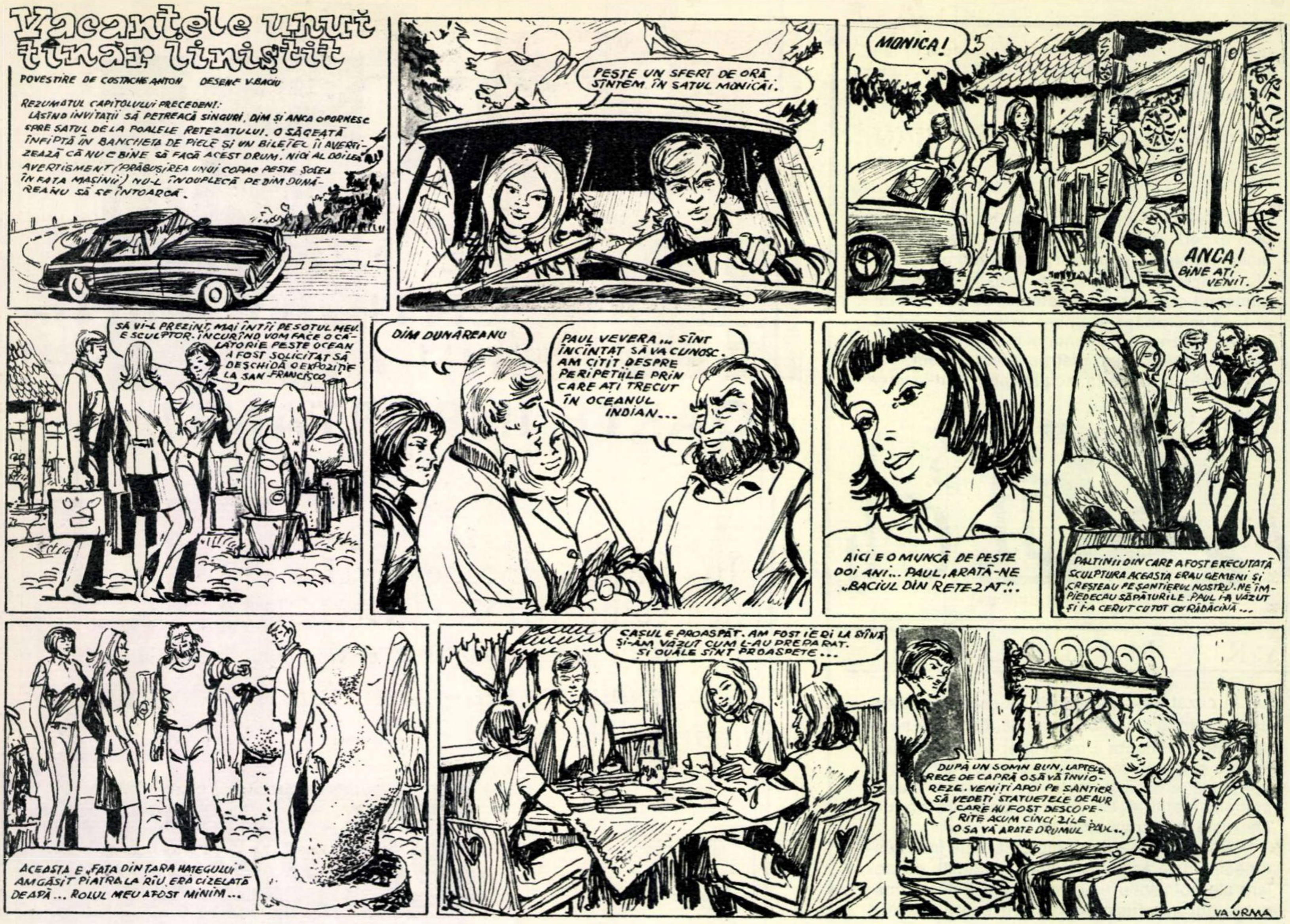
Vacanțele unui tînăr liniștit
POVESTIRE DE COSTACHE ANTON DESENE V. BACIU
REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: LĂSÎND INVITAȚII SĂ PETREACĂ SINGURI, DIM ȘI ANCA O PORNESC SPRE SATUL DE LA POALELE RETEZATULUI. O SĂGEATĂ ÎNFIPTĂ ÎN BANCHETA DE PIELE ȘI UN BILEȚEL ÎI AVERTIZEAZĂ CĂ NU E BINE SĂ FACĂ ACEST DRUM. NICI AL DOILEA AVERTISMENT (PRĂBUȘIREA UNUI COPAC PESTE ȘOSEA ÎN FAȚA MAȘINII) NU-L ÎNDUPLECĂ PE DIM DUNĂREANU SĂ SE ÎNTOARCĂ.
PESTE UN SFERT DE ORĂ SÎNTEM ÎN SATUL MONICĂI.
MONICA!
ANCA! BINE ATI VENIT.
SĂ VI-L PREZINT, MAI ÎNTÎI PE SOTUL MEU. E SCULPTOR. ÎN CURÎND VOM FACE O CĂLĂTORIE PESTE OCEAN A FOST SOLICITAT SĂ DESCHIDĂ O EXPOZIȚIE LA SAN-FRANCISCO.
DIM DUNĂREANU
PAUL VEVERA... SÎNT ÎNCÎNTAT SĂ VĂ CUNOSC. AM CITIT DESPRE PERIPEȚIILE PRIN CARE AȚI TRECUT ÎN OCEANUL INDIAN...
AICI E O MUNCĂ DE PESTE DOI ANI... PAUL, ARATĂ-NE „BACIUL DIN RETEZAT"...
PALTINII DIN CARE A FOST EXECUTATĂ SCULPTURA ACEASTA ERAU GEMENI ȘI CREȘTEAU PE ȘANTIERUL NOSTRU. NE ÎMPIEDECAU SĂPĂTURILE. PAUL I-A VĂZUT ȘI I-A CERUT CU TOT CU RĂDĂCINĂ...
ACEASTA E „FATA DIN ȚARA HAȚEGULUI" AM GĂSIT PIATRA LA RÎU. ERĂ CIZELATĂ DE APĂ... ROLUL MEU A FOST MINIM...
CAȘUL E PROASPĂT. AM FOST IERI LA STÎNĂ ȘI-AM VĂZUT CUM L-AU PREPARAT. ȘI OUĂLE SÎNT PROASPETE...
DUPĂ UN SOMN BUN, LAPTELE RECE DE CAPRĂ O SĂ VĂ ÎNVIOREZE. VENIȚI APOI PE ȘANTIER SĂ VEDEȚI STATUETELE DE AUR CARE AU FOST DESCOPERITE ACUM CINCI ZILE. O SĂ VĂ ARATE DRUMUL PAUL...
VA URMA

PETRE LUSCALOV

OSTROVUL LUPILOR

ROMAN FOILETON

• OSTROVUL LUPILOR • 202

După ce ieși pe poarta spitalului, mașina se angajă pe niște străzi pustii și întortocheate, biciuite de rafale de ploaie. În curînd, printre siluetele cenușii ale caselor, cei doi băieți zăriră portul, cu brațele gigantice ale macaralelor învăluite în aburi, printre umbrele prelungi ale șlepurilor trase la chei. Vlad frînă mașina lîngă un trotuar.

— Ne despărțim aici băieți... le spuse el, deschizînd portiera mașinii. Ne-am înțeles! În port o să-l găsiți pe Onufrie... vă așteaptă pe chei... vă urcați în barcă și porniți spre Pradina. Restul mă privește pe mine... clar?

— Am înțeles, nene Vlad, spuse vesel Scatiul, coborînd din mașină, și făcîndu-i semn lui Babușcă să-l urmeze. Și nu avea nici o grijă. Ne descurcăm noi...

Și trînti portiera mașinii la loc. Vlad le făcu un semn prietenos cu mîna, și în curînd dispăru, într-un viraj fantastic, în direcția portului.

Și parcă o dată cu el, ploaia încetă brusc. Deasupra bălților, norii se zdrențuiau, rostogolindu-se ca un fum negru, de vapor, printre coșurile caselor. Scatiul și Babușcă o luară la fugă spre port. Cînd în sfîrșit, asudați și gîfîind, pătrunseră pe chei îl găsiră pe Onufrie, îmbrăcat într-o manta cauciucată și cu o glugă țuguiată pe cap, care îl aștepta singur, rezemat de balustrada unei scări de piatră.

— Veniți cu mine... le spuse el scurt, cînd cei doi băieți se opriră din fugă în dreptul lui, și atenție... le șopti el pe un ton misterios. Sînteți urmăriți!

Toți trei coborîră scara de piatră, și se opriră în dreptul unui de-

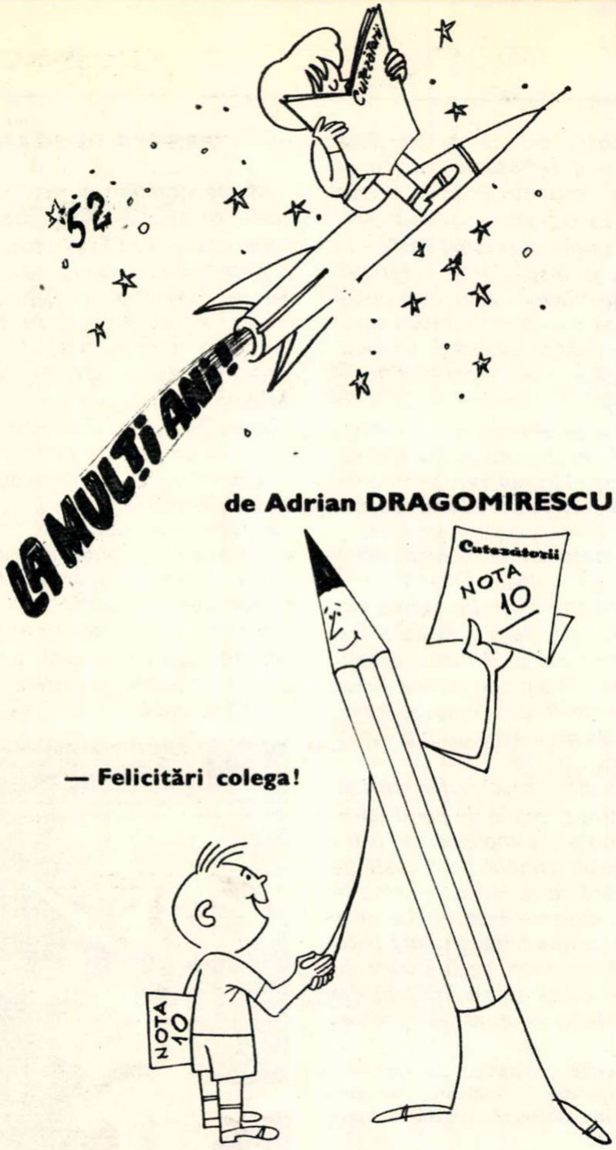

de Adrian DRAGOMIRESCU

— Felicitări colega!

de Adrian ANDRONIC

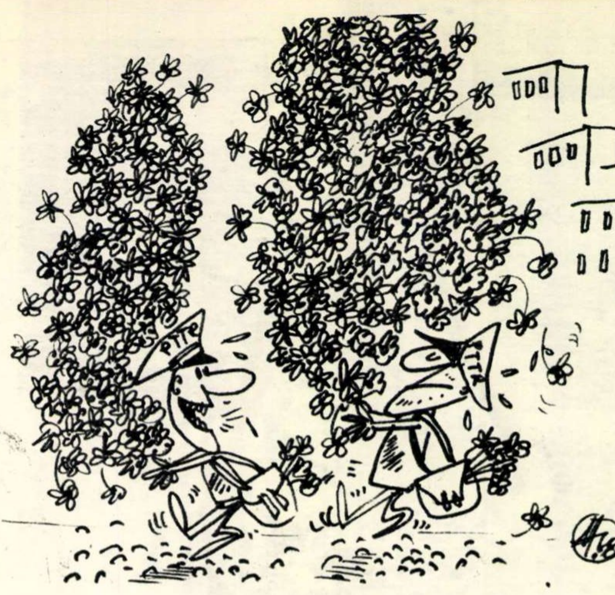

— Şi dumneata tot la «Cutezătorii»?

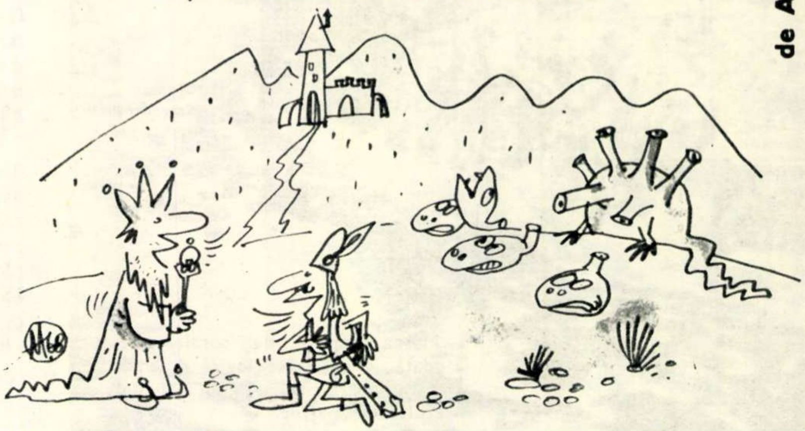

— Îţi dau mîna fiicei mele şi jumătate din împărăţie...
— Mulţumesc, aş prefera colecţia completă a revistei «Cutezătorii»!!!

• OSTROVUL LUPILOR • 203

barcader, de care erau legate două bărci ce se depărtau şi se apropiau purtate de curent de stîlpii debarcaderului, izbindu-se din cînd în cînd de ei, cu un zgomot surd şi înfundat. Una din ele, era o *mahună* mare, proaspăt smolită, încărcată cu fîn...

— Asta-i barca noastră, spuse nedumerit Scatiul, recunoscînd una din bărci, dar cealaltă a cui e nene Onufrie?

Onufrie îi făcu semn cu ochiul.

— Cum a cui e; mă Scatiule? Păi nu-i barca mea? Ziceam să mi-o duceţi şi mie acasă, că eu rămîn pînă mîine la oraş. Voi cînd plecaţi?

— Chiar acum, răspunse Scatiul, şi în clipa aceea tresări. Pe puntea unui vas din apropiere, o umbră apăruse de după o grămadă de lăzi goale, şi spînzura parcă, deasupra lor.

— O să vă apuce noaptea pe drum... continuă cu glas tare Onufrie, dîndu-le să înţeleagă celor doi băieţi că erau spionaţi. Fiţi cu băgare de seamă să nu intraţi într-un vapor! La noapte o să fie ceaţă pe Dunăre...

— Nici o grijă, nene Onufrie, strigă Scatiul, trăgînd cu coada ochiului spre puntea vasului din apropiere. Babuşcă o să stea la «cîrmă» şi-o să fie cu ochii în patru.

Umbra dispăruse.

Scatiul şi Babuşcă, săriră în barcă, fixară vîslele şi dezlegînd bărcile le împinseră în larg.

— Drum bun... le ură Onufrie în timp ce băieţii, vîslind de zor, se îndepărtau de mal, trăgînd după ei, misterioasa mahună neagră. După ce urmări cîtva timp, cele două bărci care se pierdeau în largul Dunării, Onufrie îşi înfundă mîinile în buzunarele mantalei de cauciuc, şi părăsi cheiul. În clipa cînd silueta lui dispăru prin aburi, printre magazii, pe puntea pustie a vasului îşi făcu apariţia Bărbosul .

Aruncînd o privire fugară în urma celor două bărci, care acum

• OSTROVUL LUPILOR • 204

pluteau în mijlocul Dunării, el străbătu puntea vasului în fugă, şi apoi în două, trei salturi coborî pasarela, şi o porni grăbit pe cheiul pustiu.

După ce merse vreo sută de paşi, se opri, şi se întoarse brusc, vrînd să se convingă că nu era urmărit. Pe chei nu se zărea nimeni. Mulţumit, Bărbosul, se apropie de malul Dunării, unde se zărea ancorată o mică şalupă verde, şi făcîndu-şi vînt, sări pe puntea ei. În clipa aceea, uşa cabinei se deschise şi Vînătorul apăru în întîmpinarea lui.

— Cum e Max? îl întrebă acesta pe Bărbos cu o voce uscată. Au plecat băieţii?

— Da... Uite-i, rînji Bărbosul, întinzînd braţul şi arătîndu-i Vînătorului cele două bărci ce apăreau şi dispăreau ca două coji de nucă prin perdelele de aburi ce zburau la suprafaţa fluviului. La noapte o să împuşcăm deodată doi iepuri... Ai adus şi ceasurile?

— Da, răspunse Vînătorul, arătîndu-i cu capul un trunchi uscat de salcie ce zăcea aruncat pe puntea şalupei. E timpul să scăpăm de ele. Apropo, adăugă bănuitor Vînătorul, văd două bărci. De unde a apărut a doua?

— E a unui pescar din Pradina, răspunse Bărbosul, ridicînd de pe punte o canistră cu motorină. Să umplu rezervorul. Ce facem? Pornim după ei?

Vînătorul îi puse mîna pe braţ, privind cîteva clipe norii negri care se rostogoleau deasupra capului său.

— Ai răbdare, Max. În curînd are să se întunece şi va coborî ceaţa. Şi cîte nu se întîmplă noaptea, în ceaţă pe Dunăre... Înţelegi, Max?

Bărbosul izbi uşor cu dosul palmei pe Vînător în piept, şi apoi dispăru cu canistra în cabină.

(va urma)

Marea barieră de corali este o ciudată grădină zoologică submarină în care natura a adunat cele mai ciudate viețuitoare marine.

AUREL LECCA

Universul de mărgean

De-a lungul coastelor răsăritene ale Australiei, în cuprinsul vastei Mări a coralilor, cale de 2 000 km, se desfășoară, asemenea unui imens zid înălțat din adîncul apelor, un șir aproape neîntrerupt de bancuri și insule de corali. Pe hărțile Pacificului toate acestea poartă numele de Marea barieră de corali.

Descoperită în 1770 de exploratorul James Cook, a fost apoi studiată de zeci de generații de cercetători, care pînă în zilele noastre au ajuns la concluzia că Marea barieră însumează o suprafață de 200 000 km.p. Hotarele ei sînt limitate la nord de insula Heron, iar la sud de insula Murray. Acest imens zid de mărgean nu s-a mai întins nici spre miazănoapte și nici n-a mai coborît spre miazăzi. De ce? Savanții au arătat că ciudații corali nu se pot dezvolta în regiuni cu temperatura apelor sub 20° și nici în regiuni cu ape dulci. Ori marea, la nord de insula Heron e mai rece, iar spre sud de insula Murray coloniile de corali nu se pot dezvolta din cauza apelor dulci aduse de fluviile Noii Guinee.

În această uriașă arie s-a dezvoltat un peisaj submarin și terestru tipic, cu o floră și faună originală și de o ciudată frumusețe.

Cînd apele oceanului sînt în reflux, Marea barieră de corali apare de sub unde asemenea unei păduri împietrite. Unii corali sînt ramificați asemenea unor crengi bogat împodobite de rămurele îmbobocite. Cel mai răspîndit dintre corali este Acropora, ale cărei aglomerări pot avea culoarea purpurie, roșie, albastră, verde. sau galbenă. Nu rare ori însă Acropora se înfățișează în mai multe culori. Toate aceste formații coraliere au fost întemeiate la adîncimi ce nu depășesc 250 m. Peste uriașa carcasă de calcar a crengilor uscate de corali, s-au aglomerat de-a lungul anilor alte formații coralifere urcînd mereu, fără contenire, fiecare generație înălțînd spre suprafața apelor imensul edificiu de mărgean.

ZOO SUBMARIN

Apele călduțe, limpezi și puțin adînci ce scaldă pădurea împietrită, de mărgean a Marii bariere de corali constituie un univers fabulos în care trăiește o lume neasemuit de bogată în viețuitoare marine de tot felul. Actiniile plutesc asemenea unor splendide crizanteme ce-și desfac corolele, ca o floare învoltă. Peștii-balon se umflă absorbind rapid apa pentru a-și înspăimînta vrăjmașii, iar peștele clovn — zebrat cu dungi albe și negre — face «tumbe» spectaculoase pentru a scăpa de tentaculele ucigătoare ale anemonelor ce par în apa Marii bariere un cîmp de pătlăgele roșii. Pretutindeni pîndește primejdia. Peștele-de-piatră și-a camuflat perfect trupul, care se aseamănă leit coralilor, unde-și află adăpost. În lumea crudă a oceanului, chiar și aparent, inofensivele moluște pot fi extrem de periculoase. Doar broaștele țestoase par că nu țin seama nici de culoarea de steag a peștelui-fluture și nici de strălucirea solzilor peștișorilor Chaltodon auriga, a căror trup e smălțuit cu roșu, albastru, negru și alb asemenea unui porțelan chinezesc.

Ca un luptător medieval în cuirasă, apare dintre crengile de coral tetradonul — un pește împlătoșat în patru plăci osoase, urmărit de o ceată de pești-muscă ce se reped din cînd în cînd să-i ciupească solzii. Un atac îndreptat asupra tetradonului? Nicidecum. Minusculii pești-muscă au alt țel: ei caută să se înfrupte din răcușorii fixați pe ciudatele platoșe.

PEȘTI — PESCARI

Marea Coralilor și mai cu seamă apele ce scaldă Marea barieră de corali adăpostesc o viețuitoare bizară, peștele-lipitoare, căreia zoologii i-au dat un nume sonor: Echenis naucrates. Acest pește este înzestrat cu niște protuberanțe, asemenea unor mici ventuze, cu care se prinde puternic de trupul prăzii rîvnite. Domesticiți, peștii-lipitoare sînt folosiți de pescari ca niște adevărate unelte vii; legați de o coardă subțire ei sînt lansați în apele limpezi litorale unde, afundîndu-se, se prind de carapacele broaștelor țestoase ce trăiesc prin acele locuri. Captive, sub strînsoarea ventuzelor, țestoasele sînt antrenate prin smucirea și scurtarea progresivă a coardei, spre țărm, unde ajutoarele pescarilor le ucid cu harpoanele.

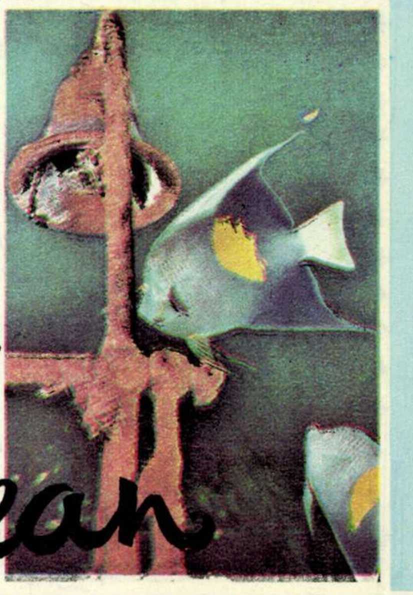

Epavele scufundate de furtuni au fost acoperite de milioane de corali. În jurul lor «valsează» peștele dansator.

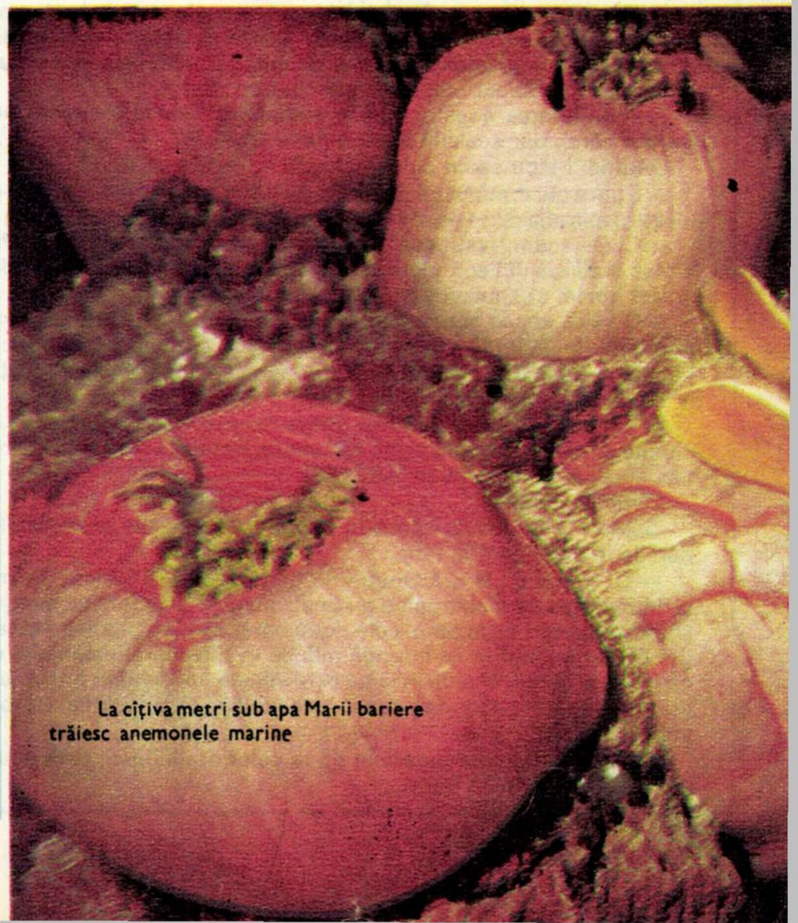

La cîțiva metri sub apa Marii bariere trăiesc anemonele marine

Tot în categoria «uneltelor de pescuit» intră și Lapdiocharon, un pește de dimensiuni mici, dar de temut pentru o seamă de alți peștișori și viețuitoare ale lumii de mărgean. Băștinașii îl numesc «peștele-pescar», nume ce și-l merită pe drept, după cum vom vedea de îndată. Către vîrful botului el are o antenă mlădioasă care se bifurcă în două subțiratice brațe. Bine camuflat printre ramurile coralilor, Lapdiocharon, își lasă în afara ascunzișului doar antenele ce plutesc parcă independente, asemenea unor minuscule viețuitoare. Neștiutoare de capcana ce li se întinde, victimele șireteniei peștelui pescar se reped spre «momeală», dar «pescarul» e mai iute și le înșfacă fulgerător.

GIGANȚII LUMII DE MĂRGEAN

Lumea faunistică a Mării Coralilor cuprinde și o seamă de viețuitoare de dimensiuni considerabile cum sînt crocodilii, dugongul, tridacna și rechinul-tigru.

Crocodilul porosus-specia ce populează apele lagunelor — atinge nu rareori lungimea de 10 m și nu pregetă, cînd se socoate în primejdie, să atace luntrile indigenilor.

Tot de mari dimensiuni este și dugongul — numit de marinari și vaca-de-mare. Dugongul adult poate avea peste trei metri lungime și adesea atinge greutatea de 300 kg. Carnea sa fiind mult prețuită de băștinași dugongul a fost vînat fără cruțare, astfel încît cetele de dugongi își împuținează numărul, an de an. Cu aceeași înverșunare sînt vînate și uriașele broaște țestoase. Rechinul-tigru și peștele-spadă, răpitoare de temut, măsoară 8—10 metri lungime constituind un vrăjmaș redutabil pentru pescarii cufundători.

CORALII — MATERIE PRIMĂ

Într-un poem dedicat secolului XXI, un poet înscria metaforic un mare adevăr: «viitorul începe astăzi». În ideile îndrăznețe ale științei și tehnicii contemporane, în laboratoarele și uzinele-pilot se prefigurează într-adevăr, azi, realitățile de mîine. Pornind de la atari premise apare pe deplin justificată apariția pe o insulă de corali din cuprinsul Marii bariere a unei uzine de ciment, instalată recent de australieni. Această instalație complet automatizată prelucrează cu un mare randament coralii, imense rezerve de calcar, Marea barieră putînd asigura în condiții extrem de avantajoase materia primă necesară unui număr înmiit de asemenea uzine. Se deschide astfel o nouă perspectivă valorificării pe multiple planuri a marelui depozit de materii prime ce-l oferă omului Oceanul Planetar.

CLUBUL LOGICIENILOR

Vă invităm să răspundeți la alte două probleme pe care vi le propune profesorul universitar **EDMOND NICOLAU.**

SPIRIT DE OBSERVAȚIE

De cîtva timp încoace, Victor a început să-și facă note cu privire la obiceiurile prietenilor săi. Iată cîteva din observațiile sale privind grupul de prieteni din care făcea parte și

Victor:

1. Toți inginerii mănîncă cu doctorul.
2. Nici un «pletos» nu se poate abține de a face versuri.
3. Vasile nu a fost niciodată amendat pentru nerespectarea regulilor de circulație.
4. Tuturor verilor doctorului le place salata de fructe.
5. Nimeni care nu este inginer nu face versuri.
6. Nimeni care nu este văr cu doctorul nu ia masa cu doctorul.
7. Toți cei tunși scurt au fost amendați.

Întrebarea este: Îi place lui Vasile salata de fructe?

RĂSPUNSURILE LA PROBLEMELE ANTERIOARE

1. Trei.
2. Vom numerota sacii de la 1 la 15, apoi vom lua din fiecare sac atîția galbeni cît e numărul scris pe sac. Vom cîntări aceste monede și vom vedea cîți sîmburi de roșcovă sînt lipsă: acel număr împărțit prin 10 (lipsa la greutate a unui ban) ne dă numărul sacului în care se aflau banii falși.

Cutezătorii LA UN AN

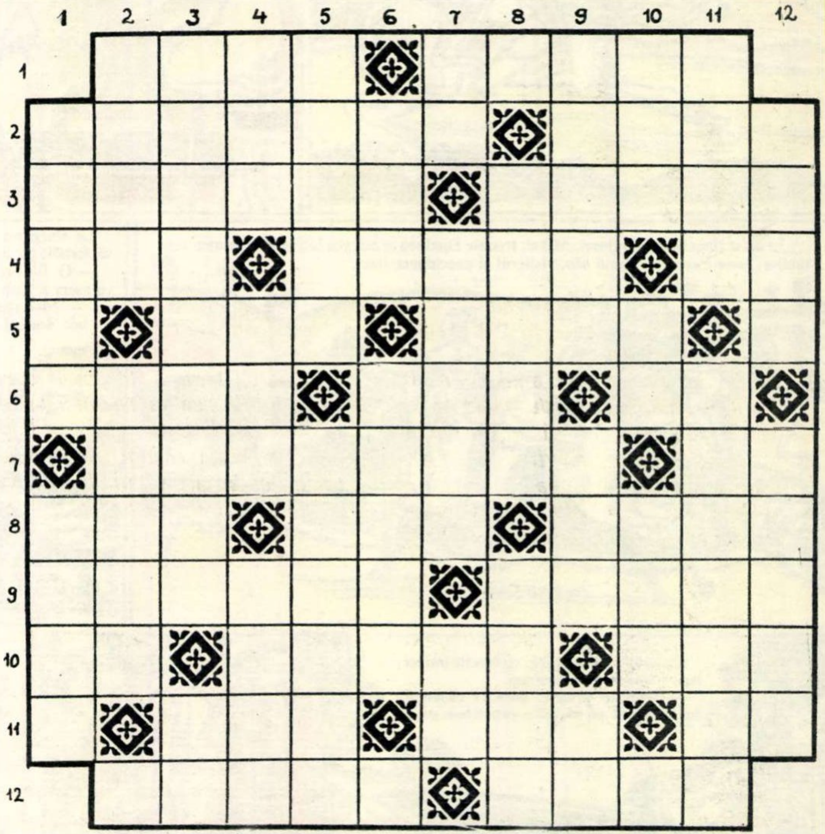

ORIZONTAL: 1) Personaj din povestirea „Miu al florilor“ de Al. Mitru și Aurel Tita; Autorul povestirii „Trece Măria Sa Cuza Vodă“. 2) Prietenul lui Scatiul din romanul „Ostrovul lupilor“ de Petre Luscalov; Prietena fizicianului Dim Dunăreanu din scenariul „Vacanțele unui tînăr liniștit“, de Alex. Bogdan 3) Zeu al tinereții și al frumuseții bărbătești (mit.); Mănunchi de cînepă sau in. 4) ...un cunoscut căpitan de plai; Produce 300 000 de „Cutezători“ pe săptămînă, Capete! 5) Lugojana din cîntec; Piatră semiprețioasă. 6) Căpitanul submarinului „Nautilus“ din romanele lui Jules Verne; Răsărit; Începe gama. 7) „Laboratorul“ în care ia naștere revista „Cutezătorii“; George Stoica. 8) Chitanță; Trăiască! Jucător la fotbal. 9) Stradă principală; Defecte. 10) Notă muzicală; Scriitor, prieten al copiilor, des întîlnit în paginile revistei „Cutezătorii“; Afluent al Dunării. 11) Sport cu arma; Vioi; 510 la romani. 12) Iubita uriașului Varex din povestirea „Comoara lui Dromichete“ de Vasile Mănuceanu; Colega arheologilor Radu și Mihai din scenariul „Secretul amforei“ de Ion Hobană.

VERTICAL: 1) Descoperitorul asteroidului R.M.-12 din scenariul „Terra“ de Tudor Popescu; Povestire fantastică. 2) Roaba unui turc bogat din povestirea „Dan Buzdugan“ de Dumitru Almaș; Ion Hobană le-a descoperit și la Jules Verne (vezi colecția „Cutezătorii“. 3) Îți asigură cu regularitate revista „Cutezătorii“; Cutie! 4) Dunărea la izvoare! Unitate de măsură pentru viteza navelor; Gen literar; 5) Poartă mică; Meșteri în aur: 6) Literă cirilică; Rubrică din revista „Cutezătorii“. 7) Asia! „...veselă“ unde stați de vorbă cu... Baronul de Münchhausen; 105 la romani). 8) Filfizoni; „Aripile lui...“, scenariu de Horia Aramă. 9) Oamenii șeicului din Mozambic din scenariul „Drumul mirodeniilor“ de Val Tebeica; Localitate în Japonia; Primul număr. 10) Revista „Cutezătorii“ 1969 aniversează doi... de la apariție; 490 la romani; În careu! sau de față. 11) Te duce la țintă; „...Săptămînii“ rubrică de început la revista „Cutezătorii“. 12) „Galeriile de... „Cutezătorii“ în care apar picturile tinerilor cititori; Și-acum că ați dezlegat careul, scrieți și pagina din revista „Cutezătorii“ în care apare.

MIHAI PĂTRAȘCU

Mihai Vodă Viteazul

Scenariu:
VLAICU BÎRNA

1

Ilustrații:
TEODOR BOGOI

Pe la anul 1590, Țara Românească era năpăstuită de domnia lui Alexandru cel Rău, așezat în scaun de turci. Dar pe cît de hulit era Alexandru, pe atît de lăudat era Mihai, banul Craiovei, în care țara își punea toate nădejdiile.

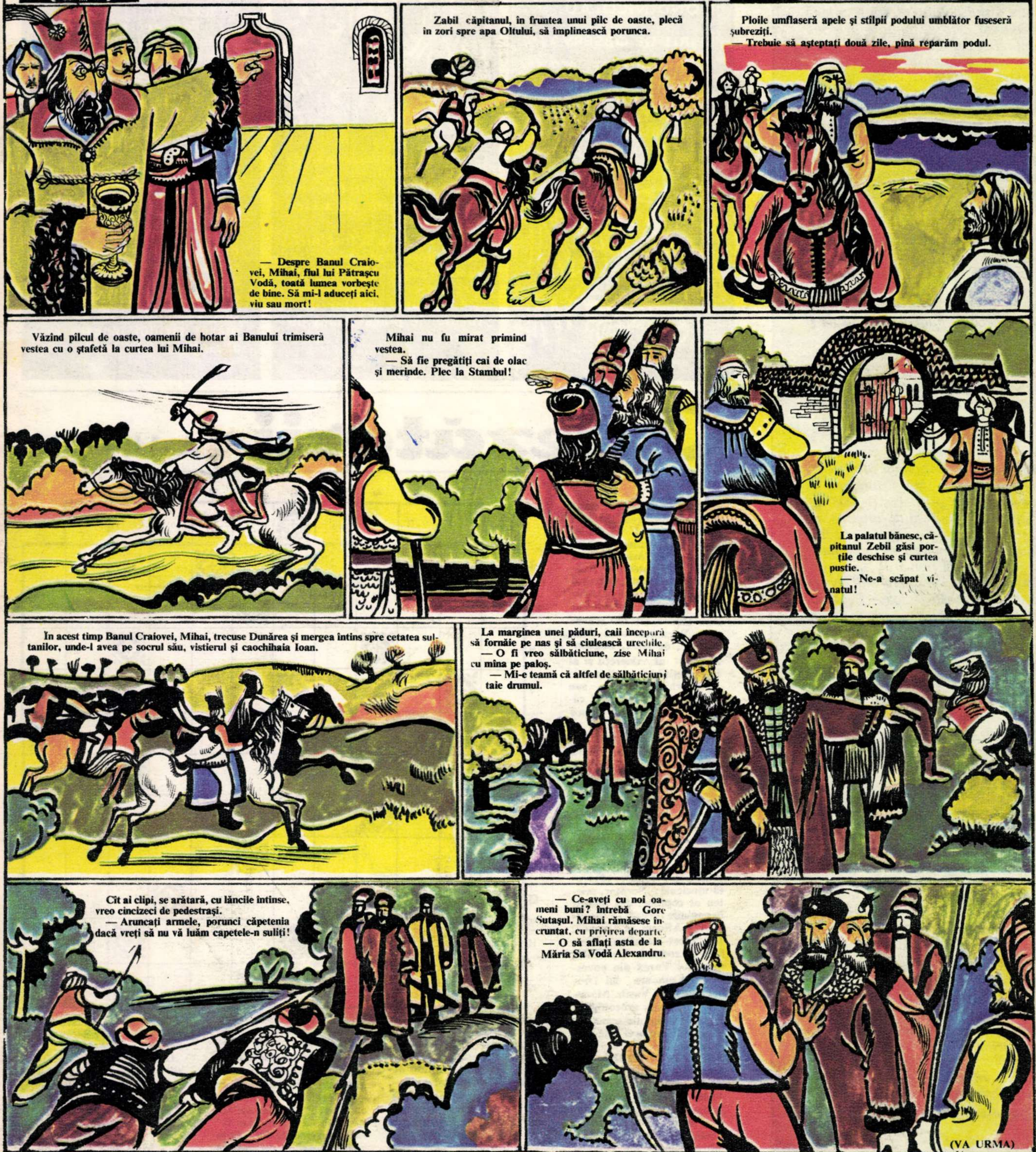
— Despre Banul Craiovei, Mihai, fiul lui Pătrașcu Vodă, toată lumea vorbește de bine. Să mi-l aduceți aici, viu sau mort!
Zabil căpitanul, în fruntea unui pîlc de oaste, plecă în zori spre apa Oltului, să împlinească porunca.
Ploile umflaseră apele și stîlpii podului umblător fuseseră șubreziți.
— Trebuie să așteptați două zile, pînă reparăm podul.
Văzînd pîlcul de oaste, oamenii de hotar ai Banului trimiseră vestea cu o ștafetă la curtea lui Mihai.
Mihai nu fu mirat primind vestea.
— Să fie pregătiți cai de olac și merinde. Plec la Stambul!
La palatul bănesc, căpitanul Zebil găsi porțile deschise și curtea pustie.
— Ne-a scăpat vînatul!
În acest timp Banul Craiovei, Mihai, trecuse Dunărea și mergea întins spre cetatea sultanilor, unde-l avea pe socrul său, vistierul și caochihaia Ioan.
La marginea unei păduri, caii începură să fornăie pe nas și să ciulească urechile.
— O fi vreo sălbăticiune, zise Mihai cu mîna pe paloș.
— Mi-e teamă că altfel de sălbăticiuni taie drumul.
Cît ai clipi, se arătară, cu lăncile întinse, vreo cincizeci de pedestrași.
— Aruncați armele, porunci căpetenia dacă vreți să nu vă luăm capetele-n suliți!
— Ce-aveți cu noi oameni buni? întrebă Gore Sutașul. Mihai rămăsese încruntat, cu privirea departe.
— O să aflați asta de la Măria Sa Vodă Alexandru.
(VA URMA)

Cutezătorii 38

Revistă săptămînală. Redacția: București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Administrația: Editura SCÎNTEIA, București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic CASA SCÎNTEII. Redactor artistic: Anca ARGHIR. Tehnoredactor: Rozalia BARANY.

1 leu